

รายงานวิจัย
เรื่อง

การพัฒนาแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล
จังหวัดนนทบุรี

The Development model of Environmental Health Management
of Municipalities, Nonthaburi Province

โดย
พลศักดิ์ พุ่มวิเศษ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2558

ชื่องานวิจัย: การพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัด
นนทบุรี
ชื่อผู้วิจัย : พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ
ปีที่ทำงานวิจัยแล้วเสร็จ : 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพใช้กระบวนการจัดการ POSDC Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 P = การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 O = การจัดองค์การ ขั้นตอนที่ 3 S = การบริหารงานบุคคล ขั้นตอนที่ 4 D = การอำนวยการ ขั้นตอนที่ 5 C = การควบคุมกำกับ และกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ซึ่งมีองค์ประกอบที่ 1 เมืองอยู่ดี องค์ประกอบที่ 2 คนมีความสุข องค์ประกอบที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน องค์ประกอบที่ 4 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการที่ดี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมกับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมกับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี และ 4) เพื่อประเมินศักยภาพของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะเทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลนครปากเกร็ด เทศบาลเมืองบางกรวย และเทศบาลเมืองบางบัวทอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม และปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการตรวจยืนยันรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ฉบับร่าง 1 และแนวการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 74 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและนักวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม กลุ่มบุคคลที่ใช้ตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ฉบับร่าง 2 ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 คน และกลุ่มบุคคลที่ใช้ในการสังเคราะห์ รูปแบบที่พึงประสงค์ ฉบับที่ 3 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 3.73$) การจัดองค์การ ($\bar{X} =$

3.86) การอำนวยการ ($\bar{X} = 3.73$) การประสานงาน ($\bar{X} = 3.86$) และการงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$) อยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน ยกเว้น การจัดการกำลังคนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$) ดังนั้นเทศบาลจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพิ่มพูนทักษะของกำลังคนที่ปฏิบัติงานอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้ง 8 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาในระดับสูง ($\bar{X} = 4.31$) แสดงว่าระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลมีปัญหากระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในระดับสูงร้อยละ 78.28 ปานกลางร้อยละ 21.62 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ พบว่า ทุกองค์ประกอบ ได้แก่ เมืองอยู่ดี คนมีความสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา การบริหารจัดการที่ดี อยู่ในระดับสูง สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนา เมืองน่าอยู่โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช = 0.976 แสดงว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เป็นการยอมรับสมมติฐานรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลที่สำคัญ คือ การจัดการกำลังคนเทศบาลต้องให้ความสำคัญกับการจัดการกำลังคน เนื่องจากกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในงานอนามัยสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้งานอนามัยสิ่งแวดล้อมบรรลุวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ การวางแผนงบประมาณอย่างชัดเจน ช่วยทำให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ผู้บริหารเทศบาลต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการปฏิบัติงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อการศึกษาปัญหาในการจัดการขยะของเทศบาลซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญของงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เมืองน่าอยู่

Research Title: The development model of Environmental Health Management of Municipalities, Nonthaburi Province

Researcher: Pulsak Pumwiset

Year: 2015

Abstract

This research is quantitative and qualitative research, using management process POSDC model Consist of five stages P= Planning O = Organizing S = Staffing D = Directing C = Controlling, and also using development process of Healthy City, Consist of five Components 1) good city 2) happy peoples 3) sustainable environment 4) learning organization 5) good management. The objective of this study are: 1) to study existing condition and the problem of environmental health management of municipalities, Nonthaburi province. 2) to study the relationship between the factors of environmental health management system and the development process of Healthy City of municipalities Nonthoburi province 3) to study the relationship between the problem of environmental health management system and the development process of Healthy City of municipalities, Nonthaburi province and 4) to access the potential of municipalities to environmental health management. Case study for Nothaburi municipality, Parkkred municipality, Data Collection using question are to study existing of environmental health system and the problem of environmental health system. Interview form to Confirm the development model 1 and the issues for making focus group. Sample size is 74 samples, Consist of Administrator and technical officer in environmental health management The population to Confirm the development model 2 are 6 experts in environmental health management. The population to Confirm the development model 3 are 7 excelency in environmental health management. Data analyzing by Computer program. Statistical using are percentage, mean, standard deviation and pearson Cronbach Alpha Coefficient. The result of research indicated existing conditions of environmental management are in the high level ($\bar{X} = 3.73$), five stages of management process: policy making ($\bar{X} = 3.73$) Organizing ($\bar{X} = 3.86$) Directing ($\bar{X} =$

3.73) Coordinating ($\bar{X} = 3.86$) Reporting ($\bar{X} = 3.86$) and Budgeting are also in high level, except manpower management is in middle level ($\bar{X} = 3.54$). Therefore municipalities need to train manpower for increasing knowledge and skill in environmental health for achievement the objectives of environmental health. The problem of environmental health management system, excry stages are the problem in high level ($\bar{X} = 4.31$), indicated that environmental health management system is in the problem. The process of Healthy City development is in high level 78.28 percent, middle level 21.62 percent The factors of Healthy City are in high level. There is relationship between existing condition, the problem of environmental health system and the process of Healthy City development by testing cronbach Alpha Coefficient 0.976. indicated there is the relationship between the problem of environmental health management and the process of healthy city development therefore the hypothesis is accepted, the important model of environmental health management is manpower management especially for training the manpower to increase the knowledge and skill in environmental health in order to achieve the objective of environmental health works, the additional model is clear budget planning in order to be the efficiency implementation. The recommendation to use this research, municipality Administrator must be emphasize on manpower development to increase knowledge and skill in environmental health works. The recommendation for further research is the study on the problem of refuse management which is in the main activity of environmental health.

Keywords: The Development Model of Environment Health management of Municipalities, Nonthaburi province. Healthy City.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนนทบุรี ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครปากเกร็ด ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองบางบัวทอง และเทศบาลบางกรวยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอขอบคุณหน่วยงานดังกล่าวไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรีที่กรุณาอนุมัติให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ มานวิโรจน์ ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือการวิจัย อาจารย์ชฎาภรณ์ ประสาทกุล ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล และนางสาวสุนิสา บุญคล่อง ช่วยพิมพ์ต้นฉบับ เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชิต สกุลพรหมณ์ ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษางานวิจัยให้คำปรึกษาแนะนำและปรับปรุงงานวิจัยให้สมบูรณ์

พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ
มกราคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ทั่วไป.....	2
1.4 วัตถุประสงค์เฉพาะ	2
1.5 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 การจัดตั้งเทศบาลตาม พ.ร.บ. เทศบาล 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2546)	6
2.2 โครงสร้างของเทศบาล	9
2.3 ภารกิจอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลด้านสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม.....	10
2.4 โครงสร้างสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	11
2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่.....	21
2.6 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม.....	36
2.7 แนวคิดการพัฒนารูปแบบ	37
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
3.5 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยการพัฒนาารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี.....	49
3.6 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือการวิจัย.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม.....	53
4.1.1 สภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม.....	53
4.1.2 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม.....	58
ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่.....	63
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
5.1 สรุปผลการวิจัย	68
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	69
5.3 ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก	74
ภาคผนวก ข	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ข้างต้น	25
4.1 สภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	53
4.2 ระดับสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	58
4.3 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	58
4.4 ระดับปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	62
4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่.....	63
4.6 ระดับของกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่.....	74
4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมกับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่.....	74

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล	8
2.2 โครงสร้างสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	11
2.3 แสดงกรอบแนวคิดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน	24
2.4 รูปแบบเชิงระบบ และสถานการณ์ (System/Contigency Model) ของ Brown และ Moberg	40
2.5 รูปแบบการพัฒนา	42
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	45
2.7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	48

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการส่งเสริมสุขภาพตามประกาศกฎบัตรออตตาวา (Ottawa charter) เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2529 และเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ขององค์การอนามัยโลก ซึ่งเริ่มต้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยให้การยอมรับและนำมาปฏิบัติ กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานแรกที่นำแนวคิดเมืองน่าอยู่ขององค์การอนามัยโลก มาใช้พัฒนาเมืองและชุมชนโดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 มีผลการดำเนินงานที่ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมการขยายแนวคิดเมืองน่าอยู่ที่เน้นด้าน “กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่” เพื่อนำไปสู่สุขภาพและสุขภาวะของประชาชนคนไทย ในปี พ.ศ. 2547 โดยเริ่มดำเนินการในเขตพื้นที่ของเทศบาลที่มีความพร้อมก่อนต่อมาในปี พ.ศ. 2550-2551 ได้ปรับให้การพัฒนาชุมชนเมืองน่าอยู่เป็นประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญของกรมอนามัยโดยเริ่มวัดผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการเมืองน่าอยู่ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสามเรื่องหลัก คือ 1) การจัดการของเสียชุมชน 2) การจัดการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ และ 3) การบังคับใช้กฎหมายสาธารณสุข ในสามเรื่องหลักมีตัวชี้วัด 8 ตัว คือ 1) ตลาดสดผ่านเกณฑ์ตลาดสดน่าซื้อ 2) ร้านอาหารและแผงลอยจำหน่ายอาหารผ่านเกณฑ์ “อาหารสะอาดรสชาติอร่อย” 3) ระบบประปาในชุมชนผ่านเกณฑ์ “ประปาดื่มได้” 4) ระบบการจัดการมูลฝอยถูกสุขลักษณะ 5) ส้วมสาธารณะผ่านเกณฑ์ 6) ระบบการจัดการสิ่งปฏิกูลถูกสุขลักษณะ 7) มีการออกเทศบัญญัติหรือข้อกำหนดท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 8) มีการดำเนินงานด้านการจัดการเหตุรำคาญ

ผลการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาชุมชนเมืองน่าอยู่เมืองน่าอยู่ในปี พ.ศ. 2553 (จากรูวรรณ ทองไพบุลย์ และคณะ, 2555) การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 พบว่า เทศบาลมากกว่าร้อยละ 50 มีปัญหาภายใน 3 เรื่อง คือ 1) การกำหนดนโยบายการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ให้ชัดเจน 2) การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และ 3) ศักยภาพบุคลากรใน 8 เรื่อง คือ 1) ตลาดสดน่าซื้อ 2) อาหารสะอาดรสชาติอร่อย 3) ประปาดื่มได้ 4) ระบบการจัดการมูลฝอยถูกสุขลักษณะ 5) ส้วมสาธารณะผ่านเกณฑ์ 6) ระบบการจัดการสิ่งปฏิกูลถูกสุขลักษณะ 7) มีการออกเทศบัญญัติตาม พรบ. การสาธารณสุข 2535 และ 8) การดำเนินงานด้านการจัดการเหตุรำคาญ โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเหตุรำคาญการพัฒนาระบบประปาชุมชนและการจัดการสิ่งปฏิกูล ดังนั้นกรมอนามัยได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโดยเน้น การพัฒนา

คุณภาพบริการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเป็นหลัก ได้แก่ ระบบงานการสุขาภิบาลอาหาร การจัดการน้ำบริโภคและการจัดการเหตุรำคาญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จะเห็นว่างานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล หลายด้านยังไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาหารูปแบบการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลที่มีประสิทธิภาพ

1.2. คำถามการวิจัย

1.2.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างไร

1.2.2 ศักยภาพของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร

1.2.3 ปัญหาการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างไร

1.3. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.4 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1.4.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.4.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมกับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.4.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมกับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.4.4 เพื่อประเมินศักยภาพของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

1.5 สมมติฐานการวิจัย

1.5.1 ปัจจัยของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.5.2 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.6 ขอบเขตงานวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการวิจัยเกี่ยวกับงานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยมุ่งประเด็นเรื่อง กระบวนการจัดการและองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารเทศบาลระดับนโยบาย ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และรองปลัดเทศบาล ผู้บริหารระดับสำนัก/กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม และผู้บริหารระดับส่วนงานกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลระดับนโยบาย ผู้บริหารระดับสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และหัวหน้าส่วนงานจากเทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลนครปากเกร็ด เทศบาลเมืองบางกรวย และเทศบาลเมืองบางบัวทอง รวม 74 คน

1.6.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2558 โดยวางแผนเก็บข้อมูลการวิจัยระหว่างเดือนมิถุนายน 2559 – กันยายน 2560

1.6.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

- 1) เทศบาลนครนนทบุรี
- 2) เทศบาลนครปากเกร็ด
- 3) เทศบาลเมืองบางกรวย และ
- 4) เทศบาลเมืองบางบัวทอง

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีบทบาทหน้าที่ด้านการบริหารการจัดการ การบริการเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยมีพันธกิจด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์และพันธกิจของหน่วยงาน การศึกษาครั้งนี้มี 4 แห่ง คือ 1) เทศบาลนครนนทบุรี 2) เทศบาลนครปากเกร็ด 3) เทศบาลเมืองบางกรวย 4) เทศบาลเมืองบางบัวทอง

การอนามัยสิ่งแวดล้อม

(1) หมายถึง ความสมดุลของนิเวศวิทยาระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีซึ่งหมายความรวมถึงให้มวลมนุษยชาติทั้งกายและจิตใจได้รับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและในทำนองเดียวกับมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทั้งมวลรวมไปถึงที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์แต่ละบุคคล ตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในโลก

(2) หมายถึง การควบคุมกระบวนการอิทธิพลและปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางด้านกายภาพ เคมี และชีวภาพที่กระทำหรืออาจจะกระทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของมนุษย์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติงานของสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีภารกิจด้านการส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย งานสุขาภิบาลกลุ่มงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยในการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวกและการควบคุมกำกับ รวมทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการแก้ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญของเรื่องที่จะศึกษา โดยใช้ภาษาแผนภูมิซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเป็นรูปแบบที่ใช้อธิบายประกอบการใช้แผนภูมิ

เมืองน่าอยู่ หมายถึง การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีโดยมีการสร้างสรรค์และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและสังคม รวมทั้งมีการขยายทรัพยากรของชุมชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชน และใช้ศักยภาพในการดำเนินการของหน่วยงานโดยคำนึงถึงจุดแข็ง และโอกาสในการพัฒนาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกในการพัฒนาเมืองน่าอยู่

การพัฒนาารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การสังเคราะห์ชุดแนวคิดและแนวการปฏิบัติที่กำหนดขึ้นอย่างมีโครงสร้าง เพื่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) แนวคิดด้านการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อม 2) แนวคิดด้านเมืองน่าอยู่ และ 3) การพัฒนารูปแบบการจัดการ โดยกระบวนการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ สาระ แนวคิด ทฤษฎี 2) ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการจัดการศึกษาของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล 3) สังเคราะห์รูปแบบที่พึงประสงค์ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ 4) ตรวจสอบยืนยันร่างรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม และ 5) ขั้นตอนการนำเสนอรูปแบบจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ศึกษาศักยภาพของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

1.8.2 ศึกษาปัญหาการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.8.3 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี

1.8.4 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเมืองน่าอยู่กับรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

1.8.5 ได้รู้รูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 การจัดตั้งเทศบาลตาม พ.ร.บ. เทศบาล 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2546)
- 2.2 โครงสร้างของเทศบาล
- 2.3 ภารกิจอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- 2.4 โครงสร้างสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- 2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่
- 2.6 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม
- 2.7 แนวคิดการพัฒนารูปแบบ
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การจัดตั้งเทศบาลตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546

เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร (มาตรา 7) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลโดยให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)

เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไปมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่และมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองโดยให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)

เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่และมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นเทศบาลนครโดยระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 12)

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลมีดังต่อไปนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
10. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
11. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
12. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
13. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
14. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
15. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
16. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
17. เทศพาณิชย์

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองมีต่อไปนี้

1. กิจการที่ระบุไว้ตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล
2. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาเจ็บไข้
5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
6. ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น
9. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือหรือท่าข้าม
10. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
11. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

12. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
13. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
14. ให้มีการสาธารณสุขการ
15. จัดทำกิจกรรมซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
16. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียน
17. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
18. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
19. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
20. เทศพาณิชย์

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครมีดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมตามที่ระบุไว้ตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมือง
2. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
3. กิจกรรมอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
4. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหารโรงแรมสรรพ
และสถานบริการอื่น
5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
6. จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
7. การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
8. การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

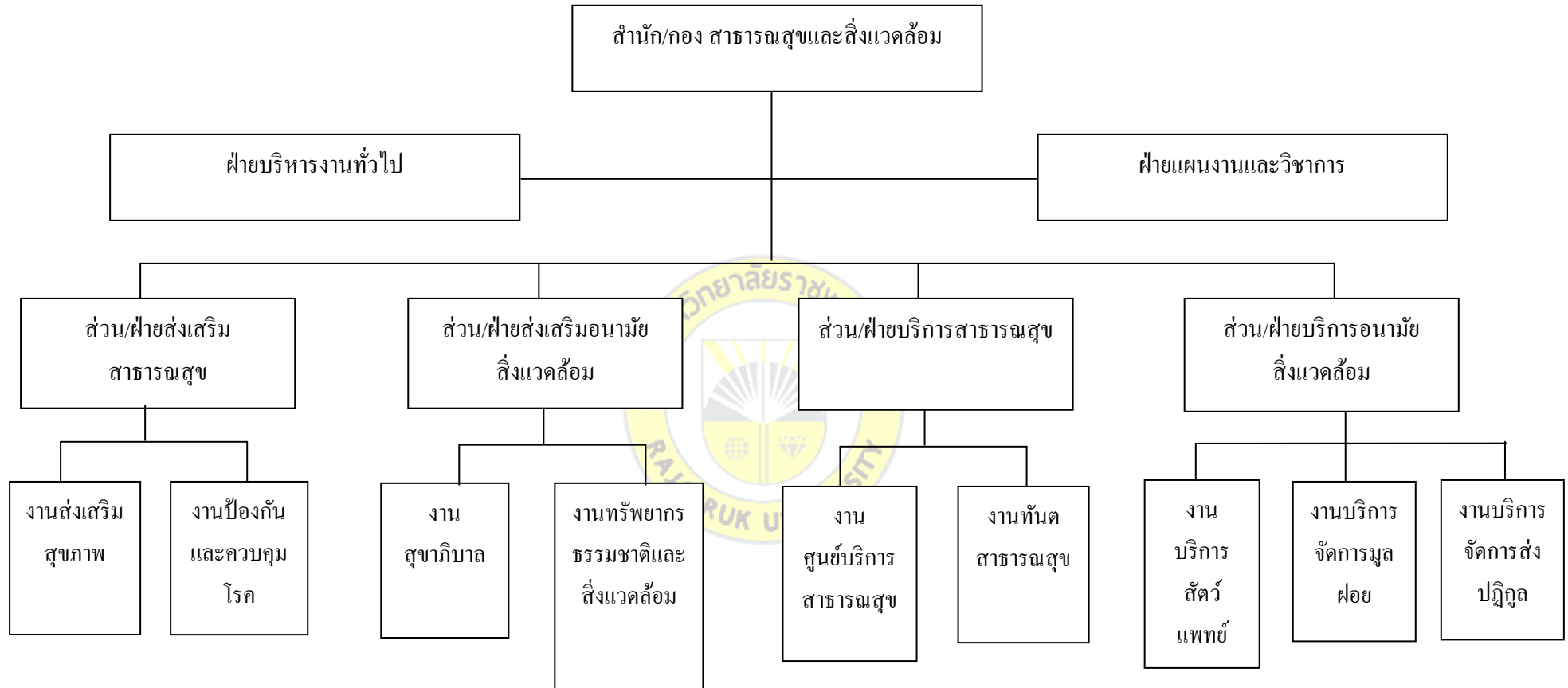
ประกอบด้วย ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล และมีส่วนงานต่าง ๆ คือ สำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนัก/กองการศึกษา สำนัก/กองช่าง สำนัก/กองคลัง สำนักปลัดเทศบาล กองวิชาการและแผนงาน กองสวัสดิการสังคม กองส่งเสริมวัฒนธรรมท่องเที่ยวและกีฬา กองทะเบียนราษฎร (รายงานประจำปี พ.ศ. 2558 เทศบาลนครนนทบุรี)

สำหรับการศึกษาค้นคว้า ศึกษาในส่วนของสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

2.3 ภารกิจ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

สำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายที่ว่าด้วยการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิจัย พัฒนาองค์ความรู้ปรับปรุงรูปแบบการจักระบบการให้บริการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม การอาชีวอนามัย การสัตวแพทย์อย่างทั่วถึง กำหนดมาตรฐานทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ การพัฒนา พฤติกรรมอนามัย การสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม พร้อมทั้งจัดสรรสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างทั่วถึง จัดให้บริการเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การควบคุมสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมอนามัย ตลอดจนการคุ้มครองผู้บริโภคให้แก่ประชาชน รวมทั้งหน่วยงานในสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมดำรงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อม บริหารงานการจัดการคุณภาพด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ ประสานการบริหารจัดการ การบำรุง รักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น จัดบริการรักษาความสะอาด การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติงาน ตลอดจนประสานแผนการให้บริการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามนโยบายหลักของผู้บริหารงานท้องถิ่นและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดและส่วนกลาง ส่งเสริมการประสานงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเสริมศักยภาพในการดำเนินกิจกรรม โดยมุ่งเน้นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของเทศบาล พร้อมทั้งปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

2.4 โครงสร้างสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากภาพที่ 2.2 โครงสร้างสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

4.1 ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการและสารบรรณทั่วไปของสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการเกี่ยวกับการช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการงานธุรการ งานพัสดุ งานซ่อมบำรุง งานการเงินและบัญชี งานวิชาการและแผนงาน งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ การจัดระบบงานและการบริหารงานบุคคล สนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจัดแบ่งการบริหารจัดการงานภายในฝ่ายดังนี้

4.1.1 งานธุรการ หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสารบรรณและธุรการทั่วไป ได้แก่ การจัดทำบัญชีลงรับ – ส่งหนังสือ การร่างโต้ตอบหนังสือ การจัดทำบันทึกสรุปการประชุม การจัดทำประกาศ คำสั่ง การเวียนแจ้งหนังสือ การบันทึกข้อมูล การเลื่อนขึ้นเงินเดือนการดำเนินการทางวินัย ทะเบียนประวัติ การขอรับบำเหน็จบำนาญและเกษียณอายุ การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การประกาศเกียรติคุณ การดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2538 รวมทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการพัสดุ การจัดซื้อ – จัดจ้าง การจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน การซ่อมบำรุงครุภัณฑ์ยานพาหนะและสิ่งก่อสร้างของสำนัก/กอง จัดทำบัญชีวัสดุสำนักและงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4.1.2 งานการเงินและบัญชี มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี เงินทุนหมุนเวียน จัดทำบัญชีเงินเดือนการเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดทำบัญชีรับ – จ่ายของสำนัก/กองและงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4.2 ฝ่ายวิชาการและแผนงานสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การควบคุมกำกับดูแลและอำนวยความสะดวกดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประมวลแผนและหาความจำเป็นของแผนงาน/โครงการของส่วนราชการต่าง ๆ ในรูปแผนงานหลักของสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยแผนการพัฒนากุศลกร แผนอัตราค่าจ้าง 3 ปี การจัดหาบุคลากร แผนการนิเทศ ติดตามผล แผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การควบคุมป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม การบริการรักษาความสะอาด สัตวแพทย์ เป็นต้น จัดทำและประสาน แผนการดำเนินกิจกรรม/โครงการของสำนัก/กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนแม่บทและศักยภาพ ของเทศบาล พร้อมทั้งเร่งรัดติดตาม/ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลา ของแผน/โครงการ วางระบบสารสนเทศ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์และให้บริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ตามสภาพตลอดจนพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยจัดแบ่งการบริหารจัดการงานภายในฝ่ายดังนี้

4.2.1 งานวิชาการและบริการข้อมูล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสารบรรณและธุรการทั่วไป ได้แก่ การจัดทำบัญชีลงรับ – ส่งหนังสือ การร่างโต้ตอบหนังสือ การจัดทำบันทึกสรุปการประชุม การจัดทำประกาศ คำสั่ง การเวียนแจ้งหนังสือ การบันทึกข้อมูล งานบริการข้อมูล สถิติ และวิชาการต่าง ๆ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้มอบหมาย

4.2.2 งานนโยบายและแผนงานสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี แผนดำเนินงานประจำปี แผนการจัดหาบุคลากร กรอบอัตรากำลัง จัดทำและประสานแผนดำเนินงานกิจกรรม/โครงการของส่วนราชการต่าง ๆ ในรูปแผนงานหลักของสำนัก/กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม งานประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

1) ส่วนส่งเสริมการสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการควบคุมกำกับดูแลและอำนวยความสะดวกดำเนินงานของฝ่ายส่งเสริมสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมอื่นใดตามที่อยู่บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งส่วนงานการบริหารจัดการ ดังนี้

1.1) ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการควบคุม กำกับดูแลและอำนวยความสะดวกดำเนินงานของกลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มงานป้องกันและควบคุมโรค โดยจัดแบ่งกลุ่มงานบริหารจัดการภายในฝ่าย ดังนี้

1.1.1) กลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านวิชาการ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย กำหนดมาตรฐานและแผนการดำเนินงานควบคุม กำกับเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การสาธารณสุขมูลฐาน ให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของกลุ่มงานและปฏิบัติงานอื่นใดตามที่อยู่บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงานภายในส่วนของกลุ่มงานดังนี้

- **งานส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนและดำเนินการด้านส่งเสริมสุขภาพทุกกลุ่มวัย ได้แก่ แม่และเด็ก วัยเรียนและเยาวชน วัยทำงาน รวมถึง การโภชนาการ การส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ อนามัยชุมชน การวางแผนครอบครัว สุขศึกษา และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

- **งานสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนารูปแบบและดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน รวมถึงพัฒนาศักยภาพ นิเทศ ติดตามส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข องค์กรภาคเอกชนและประชาชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย ในท้องถิ่น ตลอดจนถ่ายทอดความรู้และ

เทคโนโลยี ด้านการแพทย์แผนไทย ยาแผนไทย และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

- **งานสุขภาพจิต** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน และการดำเนิน การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพจิตของประชาชน ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนด้านพฤติกรรมสุขภาพสนับสนุน และร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพจิตของประชาชน และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

- **งานส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการให้บริการและดำเนินการด้านการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทั้งความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม พร้อมทั้งปฏิบัติงานอื่นใดตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย

- **งานกองทุนหลักประกันสุขภาพ** มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน และบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพและสวัสดิการชุมชนในพื้นที่เขตเทศบาล อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นเรื่องการบริหารการแพทย์ฉุกเฉิน การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต ตลอดจนส่งเสริมให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ประกอบอาชีพ ที่มีความเสี่ยง กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ที่อยู่ในเขตพื้นที่มีสวัสดิการชุมชนรองรับ และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง โดยบริการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคลในพื้นที่ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

1.2. กลุ่มงานป้องกันและควบคุมโรค มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ การสนับสนุนทางด้านวิชาการ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย กำหนดมาตรการและแผนการดำเนินงาน ควบคุม กำกับการเกี่ยวกับ การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ การป้องกันและบำบัดการติดยาและสารเสพติด ให้บรรลุตาม เป้าประสงค์ของกลุ่มงาน และปฏิบัติงานอื่นใดตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงานภายในส่วนของกลุ่มงาน ดังนี้

1.2.1) งานป้องกันโรคและควบคุมโรคติดต่อ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน ค้นคว้า วิจัย การให้บริการ การจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การเฝ้าระวังและสอบสวนทางระบาดวิทยา เช่น โรคติดเชื้อ โรคติดต่อระบบทางเดินอาหารและน้ำ โรคติดต่อระบบทางเดินหายใจ โรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน โรคติดต่อที่นำโดยแมลง โรคที่ติดต่อจากสัตว์สู่คน ฯลฯ การขึ้นสูตรสาธารณสุข การควบคุมสัตว์พาหะนำโรค และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

1.2.2) งานป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน คำนวณ วิจัย การให้บริการ การจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ การเฝ้าระวังและสอบสวนทางระบาดวิทยา เช่น โรคไร้เชื้อโรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ โรคระบบประสาท โรคมะเร็ง โรคระบบทางเดินปัสสาวะ โรคที่เกิดจากกรรมพันธุ์ โรคเกิดจากการประกอบอาชีพ โรคเกิดจากสิ่งแวดล้อม การบาดเจ็บ อุบัติเหตุ อุบัติภัย ฯลฯ การชั้นสูตรสาธารณสุข งานสุขศึกษา และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

1.2.3) งานป้องกันและบำบัดการติดสารเสพติด มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน คำนวณ วิจัย การให้บริการ การจัดทำโครงการด้านการป้องกันและบำบัดการติดสารเสพติดในพื้นที่ รับผิดชอบ เช่น การบำบัด/รักษาผู้ติดยาและสารเสพติด การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งฝึกอาชีพแก่ผู้ติดยาและสารเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว การให้ความรู้เรื่องยาและสารเสพติดในชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการและงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.) ส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การควบคุมกำกับดูแลและอำนวยความสะดวกดำเนินงานของฝ่ายส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมอื่นใดตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งส่วนงานการบริหารจัดการ ดังนี้

2.1 ฝ่ายส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การควบคุม กำกับดูแลและอำนวยความสะดวกดำเนินงานของกลุ่มสุขภาพิบาล กลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดแบ่งกลุ่มงานบริหารจัดการภายในฝ่าย ดังนี้

2.1.1) กลุ่มงานสุขภาพิบาล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสุขภาพิบาลสนับสนุนทางด้านวิชาการ โดยการศึกษา คำนวณ วิเคราะห์ วิจัย กำหนดมาตรการและแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ควบคุมกำกับปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสุขภาพิบาลสถานประกอบการ การสุขภาพิบาลชุมชนเมืองและเหตุรำคาญ การคุ้มครองผู้บริโภค และปฏิบัติงานอื่นใดตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงาน ภายในส่วนของกลุ่มงาน ดังนี้

- **งานสุขภาพิบาลสถานประกอบการ** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านสุขภาพิบาลอาหาร และน้ำ ในสถานประกอบการจำหน่ายอาหาร ร้านอาหาร หาบเร่ - แผงลอย ตลาดสด แหล่งผลิตภัณฑอาหาร และสถานบริการ การติดตามตรวจสอบและควบคุมการอนุญาตในสถานที่จำหน่าย/เสสมอาหาร และเครื่องดื่ม การพัฒนาและปรับปรุงยกระดับมาตรฐานการสุขภาพิบาลอาหารในสถานประกอบการร้านจำหน่ายอาหาร หาบเร่ -

แผงลอย ตลาดสดร้านอาหารในโรงเรียน งานฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานสุขภาพ อาหารและน้ำ งานฝึกอบรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานสุขภาพ การจัดทำพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานสุขภาพประกอบการค้า และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

- **งานสุขภาพชุมชนเมืองและเหตุรำคาญ** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำแผน การตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ยกระดับมาตรฐานด้านสุขภาพทั่วไป สำหรับสถานบริการ โรงงานชุมชน และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การติดตามตรวจสอบ และควบคุม การอนุญาต กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ งานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ การวางแผนงาน และควบคุมการดำเนินงานด้านสุขภาพและฌาปนสถาน การรับเรื่องราว ร้องทุกข์ และติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญ การวางแผน การควบคุม ป้องกันการร้องทุกข์เกี่ยวกับเหตุเดือดร้อนรำคาญ การรายงาน และประเมินผล และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

- **งานคุ้มครองผู้บริโภค** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำแผน ปฏิบัติการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านน้ำ อาหาร ยา วัคซีน และเครื่องสำอาง การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน องค์กร มีความตระหนักในการบริโภค น้ำ อาหาร การใช้ยา วัคซีน และเครื่องสำอางที่ปลอดภัย การคุ้มครองและปกป้องสิทธิผู้บริโภค งานวิเคราะห์ ตรวจสอบ คุณภาพเฝ้าระวัง อาหาร และน้ำดื่ม ควบคุมการจำหน่ายยา วัคซีน และเครื่องสำอาง การรับเรื่องราวร้องทุกข์/ประสานการแก้ไข การประสานความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ และประชาชนในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการคุ้มครองผู้บริโภค และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.1.2.) กลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนทางด้านวิชาการ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย กำหนดมาตรการและแผนการดำเนินงาน การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และกฎหมายอื่นใด ที่เกี่ยวข้อง ควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเฝ้าระวังและควบคุมมลพิษ และปฏิบัติงานอื่นใดตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงานภายในส่วนของกลุ่มงาน ดังนี้

1) **งานส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน จัดทำและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และจัดทำรายงาน สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม จัดทำและพัฒนา
 ระบบฐาน ข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม พัฒนาร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม
 ร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
 ประชาสัมพันธ์ อนุรักษ์และปกป้องธรรมชาติ สร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ
 สิ่งแวดล้อมการประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ และภาคีความร่วมมือ ด้านการจัดการ
 คุณภาพสิ่งแวดล้อม และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2) งานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ
 การวางแผน จัดทำและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ และการจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการ
 ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ น้ำ ดินและแร่ธาตุ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และจัดทำรายงาน
 สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษา วิจัย พัฒนา อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ การ
 ประสานความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ จัดทำและพัฒนาระบบ
 ฐานข้อมูลด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ อนุรักษ์ให้
 ประชาชน ตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชา
 มอบหมาย

3) งานเฝ้าระวังและควบคุมมลพิษ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ
 วางแผน และจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการเฝ้าระวัง และควบคุมมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ เสียง การ
 สิ้นเสียอื่น ตรวจสอบ ควบคุม และดำเนินการแก้ไขแหล่งกำเนิดมลพิษ การประเมินความเสียหาย
 และผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม การเฝ้าระวัง ตรวจสอบ คุณภาพน้ำ อากาศ ของเสียและสาร
 อันตราย การรายงานผลการติดตามตรวจสอบ ศึกษาและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ที่เกิด
 จากแหล่งกำเนิดมลพิษ การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษ ดำเนินการตรวจสอบ
 พิจารณาวินิจฉัย การประสานการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ในการตรวจสอบและควบคุมมลพิษ
 และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

3. ส่วนบริการสาธารณสุข

มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนด นโยบาย การควบคุม กำกับดูแล และ
 อำนวยการดำเนินงานของฝ่ายบริการสาธารณสุขให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามแผนงาน
 และเป้าหมายที่กำหนดไว้พร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายจัดแบ่งส่วน
 งานในการบริหารจัดการ ดังนี้

3.1) ฝ่ายบริการสาธารณสุข

มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การควบคุม กำกับดูแล และอำนวยการดำเนินงานของกลุ่มงานศูนย์บริการสาธารณสุข กลุ่มงานทันตสาธารณสุข และกลุ่มงานบริการสัตวแพทย์ โดยจัดแบ่งกลุ่มงานบริหารจัดการภายในฝ่าย ดังนี้

1) **งานศูนย์บริการสาธารณสุข** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริม และสนับสนุนทางด้านวิชาการ โดยศึกษาวิเคราะห์วิจัย กำหนดมาตรการและแผนงาน ให้บริการ พร้อมทั้งควบคุม กำกับ การให้บริการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์บริการสาธารณสุข รวมทั้งยกระดับมาตรฐานการดำเนินงาน และการให้บริการของศูนย์บริการสาธารณสุข ให้ได้มาตรฐานคุณภาพ HCA การจัดทำบัตรสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล (สปร.) ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

1.1) **ศูนย์บริการสาธารณสุข** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนบริหารจัดการ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์บริการสาธารณสุขให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมีคุณภาพและครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย เวชระเบียนและสถิติ การให้บริการรักษาพยาบาลในและนอกสถานที่ บริการฟื้นฟูสภาพและดูแลผู้ป่วยเรื้อรังและพิการ วิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานบริการและสภาวะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบการรับคำร้อง และจัดทำบัตร สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลผู้มีรายได้น้อย (บัตร สปร.) สวัสดิการผู้สูงอายุ และบัตรสวัสดิการต่าง ๆ พร้อมทั้งปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2) **งานทันตสาธารณสุข** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนงานและโครงการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านทันตสาธารณสุข โดยศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัย พัฒนาวิชาการ รวมทั้งรูปแบบการจัดบริการทันตสาธารณสุข นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยี ด้านทันตสาธารณสุข และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงานภายในส่วนของกลุ่มงาน ดังนี้

2.1) **งานบริการทันตสาธารณสุข** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดบริการทันตกรรมสำหรับประชาชนทั่วไป พนักงานและพนักงานจ้าง การศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนาเทคนิคบริการทางทันตสาธารณสุข ศึกษา ค้นคว้า เพื่อกำหนดมาตรฐานพัสดุทันตกรรม การรับส่งต่อผู้ป่วยทางทันตกรรม และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.2) **งานส่งเสริมทันตสาธารณสุข** มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการ การศึกษา วิจัย พัฒนาวิชาการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความรู้ด้านทันตสาธารณสุข แก่ทันตบุคลากร และประชาชน การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและรายงานทันตสาธารณสุข การสนับสนุนและควบคุมการใช้วัสดุ/เวชภัณฑ์ทันตกรรม และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.3) งานทันตสาธารณสุขชุมชนและโรงเรียน หน้าที่รับผิดชอบ

เกี่ยวกับการบริการทันตกรรม การส่งเสริม ป้องกันด้านทันตสุขภาพในสถานบริการ ชุมชน และโรงเรียน การจัดบริการทันตกรรมเคลื่อนที่ การรับส่งต่อผู้ป่วยทางทันตกรรม การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อการบริการ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.3.1) กลุ่มงานบริการสัตวแพทย์ มีหน้าที่รับผิดชอบ

เกี่ยวกับการให้บริการทางด้านสัตวแพทย์ แก่สัตว์เลี้ยงในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ให้ถูกวิธี การเฝ้าระวังและควบคุมแหล่งเกิดโรค การตรวจสุขภาพสัตว์ การป้องกันรักษาโรคสัตว์เลี้ยงและปศุสัตว์ เพื่อมิให้โรคสัตว์ติดต่อถึงคนได้ การดูแล ควบคุมการฆ่าสัตว์ การตรวจคุณภาพเนื้อสัตว์ ตลอดจนงานอื่นใดที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงานภายในส่วนของกลุ่มงานดังนี้

2.3.2) งานคลินิกสัตวแพทย์ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ

การจัดบริการทางด้านสัตวแพทย์แก่สัตว์เลี้ยงในด้านต่าง ๆ เช่น ตรวจรักษาโรค ทำหมันสุนัขและแมว ฉีดยาคุมกำเนิด ฉีดยาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพสัตว์เป็นต้น และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.3.3) งานควบคุมโรคสัตว์สู่คน มีหน้าที่รับผิดชอบ

เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ให้ถูกวิธี การเฝ้าระวังและควบคุมแหล่งเกิดโรค การตรวจสุขภาพสัตว์ ป้องกัน รักษาโรคสัตว์เลี้ยงและปศุสัตว์ เพื่อมิให้โรคสัตว์ติดต่อถึงคนได้ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.3.4) งานควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ มี

หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม และจำหน่ายเนื้อสัตว์ การตรวจสุขภาพสัตว์ ก่อนทำการฆ่าสัตว์ การตรวจสิ่งเจือปน หรือสารพิษตกค้างในเนื้อสัตว์ก่อนนำไปจำหน่าย การกรวดน้ำหรือวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงฆ่าสัตว์ การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4. ส่วนบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม

มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การควบคุม กำกับดูแล และอำนวยความสะดวกดำเนินงานของฝ่ายบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้พร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมอื่นใดตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายจัดแบ่งส่วนงานในการบริหารจัดการ ดังนี้

4.1) ฝ่ายจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนด

นโยบาย การควบคุม กำกับดูแล และอำนวยความสะดวกดำเนินงานของกลุ่มงานบริการจัดการมูลฝอย กลุ่มงานบริการจัดการสิ่งปฏิกูล โดยจัดแบ่งกลุ่มงานภายในฝ่าย ดังนี้

4.1.1) กลุ่มงานบริการจัดการมูลฝอย มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริม และสนับสนุนทาง ด้านวิชาการ โดยการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กำหนดมาตรการและแผนการ ให้บริการ พร้อมทั้งควบคุม กำกับการให้บริการในด้านบริการรักษาความสะอาด การจัดการมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ปรับปรุงการบริการ ด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้เป็น ศูนย์การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนงานอื่นใดที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงานภายในส่วน ของ กลุ่มงานดังนี้

1) งานบริการรักษาความสะอาด มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแล รักษาความสะอาดการจัดการมูลฝอยทั่วไป โดยการจัดเก็บรวบรวม ขนส่งมูลฝอยและการกำจัดตาม หลักสุขาภิบาล บริหารบุคลากรด้านการรักษาความสะอาด เก็บ กวาดล้างท่อ ทำความสะอาดถนน ทางเท้า ทางน้ำ ที่สาธารณะ พัฒนาพื้นที่รกร้าง วางแปลน การดูแล/บำรุงรักษาเครื่องจักรกลและวัสดุ อุปกรณ์ของงานรักษาความสะอาดและการกำจัดสิ่งปฏิกูล และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2) งานพัฒนาระบบจัดการมูลฝอย หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการ การศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัญหา การวางแผนจัดทำโครงการเพื่อพัฒนา ศักยภาพการจัดการมูลฝอยและ สิ่งปฏิกูล การรักษาความสะอาด การรายงาน การจัดเก็บ การขนส่ง การจัดการของเสียอันตราย รวมทั้งการ ลดปริมาณมูลฝอย การจัดหาและพัฒนาเครื่องจักรกล ใน ด้านงานบริการสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการมูลฝอย การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ ธรรมนูญและการฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกด้านการ ลดปริมาณมูลฝอย และงาน อื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

3) งานบริการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรือเป็นอันตรายจากชุมชน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัญหา ดูแลการ ให้บริการจัดเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรือเป็นอันตรายจากชุมชนและสถานประกอบการ และการ ให้บริการจัดเก็บมูลฝอยติดเชื้อจากสถานบริการสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาล คลินิก โดยการเก็บ รวบรวมและนำไปกำจัดตามหลักสุขาภิบาล และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

5. กลุ่มงานบริการจัดการสิ่งปฏิกูล

มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุน ทางด้านวิชาการโดยการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กำหนดมาตรฐานและแผนการให้บริการ พร้อมทั้งควบคุมกำกับการให้บริการกำจัดสิ่ง ปฏิกูล การบำบัดสิ่งปฏิกูล การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากสิ่งปฏิกูล การลอกท่อระบายน้ำ การปรับปรุงการ บริหารจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้าน บริหารจัดการสิ่งปฏิกูลแบบครบวงจร ตลอดจนงานอื่นตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยแบ่งงาน ภายใน ส่วนของกลุ่มงานดังนี้

5.1) งานบริการสิ่งปฏิกูล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัญหา ดูแลการให้บริการ พัฒนางานด้านสิ่งปฏิกูล โดยการจัดเก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูลไปกำจัดตามหลักสุขาภิบาล การให้บริการรถสุขาเคลื่อนที่ พัฒนางานด้านสิ่งปฏิกูล การดูแลหลักร่างที่ระบายน้ำการซ่อมบำรุงฝาท่อระบายน้ำ และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

5.2) งานบำบัดสิ่งปฏิกูล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัญหา พัฒนาระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากสิ่งปฏิกูล และงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

5.3) งานลอกท่อระบายน้ำ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาออกแบบ การวางแผน กำกับ ดูแล ควบคุม ดูแลลอกท่อระบายน้ำ ตลอดจนการพัฒนาระบบหรือรูปแบบ รวมถึงวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการดูแลลอกท่อระบายน้ำ การวางแผนป้องกันน้ำท่วมขัง และงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2.5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่

1) ความเป็นมา

การพัฒนาเมืองน่าอยู่-ชุมชนน่าอยู่ในประเทศไทยเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2537 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ภายใต้มุมมองด้านสาธารณสุข โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลกให้ดำเนิน โครงการเมืองน่าอยู่ ใน 5 เมืองนำร่อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา พะเยา ยะลา และพนัสนิคม โดยมุ่งให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสูงสุดในราชการส่วนภูมิภาค เป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายพัฒนาร่วมกับชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งแต่ละเมืองก็จะมีวิธีการปฏิบัติต่างกันไป บ้างก็ใช้ความเข้มแข็งจากชุมชนจากฐานรากขึ้นมาก่อนและเมื่อมั่นคง ก็จะสามารถพัฒนาเมืองของตนได้อย่างยั่งยืนต่อไป นับเป็นขั้นเริ่มแรกของการเรียนรู้ที่ได้นำเอาแนวคิดและแนวทางเมืองน่าอยู่ขององค์การอนามัยโลกมาประยุกต์ใช้จริงซึ่งก็ต้องสร้างความเข้าใจไปพร้อมกับการลงมือปฏิบัติเพื่อเรียนรู้ที่จะปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละเมือง

ต่อมา เริ่มมีหลายหน่วยงานได้รับเอาแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเมืองน่าอยู่ไปดำเนินการตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยมีจุดเน้นในองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ที่ต่าง ๆ กันไป ขณะเดียวกันรัฐบาลเองก็มีแนวนโยบายที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนักในความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงมอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประสานดำเนินการ พร้อมทั้งแต่งตั้งให้มีกลไก คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ ขึ้นเมื่อต้นปี 2543 เพื่อกำหนดนโยบายและประสานการดำเนินงานในเรื่องเมืองน่าอยู่-ชุมชนน่าอยู่ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ต่อมาภายใต้การ

ดำเนินงานของกลไกดังกล่าว ได้มีการจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน: เมืองน่าอยู่-ชุมชนน่าอยู่ ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการได้ต่อไป ประกอบกับช่วงเวลานั้นอยู่ระหว่างการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ทั้งในระดับจังหวัด ระดับอนุภาคทั่วประเทศ และระดับชาติ เพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 76 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดกรอบนโยบาย การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะได้รับฟังแนวคิดและความต้องการของประชาชนซึ่งอยู่ในแต่ละพื้นที่และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและรับผลจากการพัฒนาโดยตรง

2) องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่

ภายใต้กรอบแนวคิดและหลักการพื้นฐานดังกล่าว สามารถสรุปให้เห็นถึงภาพรวมองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่-ชุมชนน่าอยู่ ที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และมีชุมชนเข้มแข็งเป็นรากฐานในการพัฒนา จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ อันได้แก่

2.1) ความน่าอยู่ จะมีความหมายครอบคลุมทั้งด้านการมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพดี สังคมเข้มแข็ง มีความสงบ สะอาด สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย คนมีคุณภาพชีวิตดี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ดี มีความสุข

2.2) การมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ช่วยเกื้อกูลให้ชุมชนเข้มแข็ง มีการสืบทอดรักษาและปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาต่อยอดให้เกิดเทคโนโลยีที่เหมาะสม นำมาใช้ประโยชน์กับการผลิตและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3) การมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง สมดุล มีภูมิคุ้มกัน สามารถเพิ่มรายได้และการมีงานทำด้วยการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและนอกประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงชนบทและเมือง

2.4) การมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3) กรอบแนวคิดและเกณฑ์ประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน

เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน หมายถึง “เมืองที่มีความเป็นอยู่ที่ดี และคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยเทศบาลต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันนำไปสู่ความพึงพอใจสูงสุดของคนที่อยู่อาศัยในเมืองนั้น” โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เมืองอยู่ดี หมายถึง การที่คนในเมืองได้รับบริการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อาทิ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ถนน ทางเท้า ฯลฯ อย่างเพียงพอและทั่วถึง นอกจากนี้

ยังครอบคลุมถึงการได้รับการบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคมความคุ้มครองด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งมีการจัดการเมืองให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสวยงาม

2. คนมีสุข คนจะมีความสุขได้ เมื่อมีความรักและภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของเมืองตนเองและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเมือง โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง ท่ามกลางสังคมที่อบอุ่น อบอุ่น อาหาร และมีชีวิตชีวา จากการมีกิจกรรมต่าง ๆ ทำร่วมกันอยู่เสมอ

3. สิ่งแวดล้อม คือ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลจากทรัพยากรธรรมชาติในเมือง เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ที่ดิน ป่าไม้ ฯลฯ รวมทั้ง มีการอนุรักษ์และสืบสวนสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ และมีการจัดการมลพิษที่เป็นผลจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น ขยะ น้ำเสีย อากาศเสีย ฯลฯ มิให้ส่งผลกระทบต่อกลับมากสู่ตัวคนที่อาศัยอยู่ในเมืองเองด้วย

4. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา ถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเมืองให้บรรลุผลในอีก 3 องค์ประกอบในการเป็นเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยเทศบาลต้องมี “การเรียนรู้และพัฒนา” ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรต่อเรื่องดังกล่าว การพัฒนาระบบงานโดยนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับยุคสมัยมาใช้ รวมถึงพัฒนาและปรับปรุงการบริการให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดของประชาชนที่อยู่ในเมือง

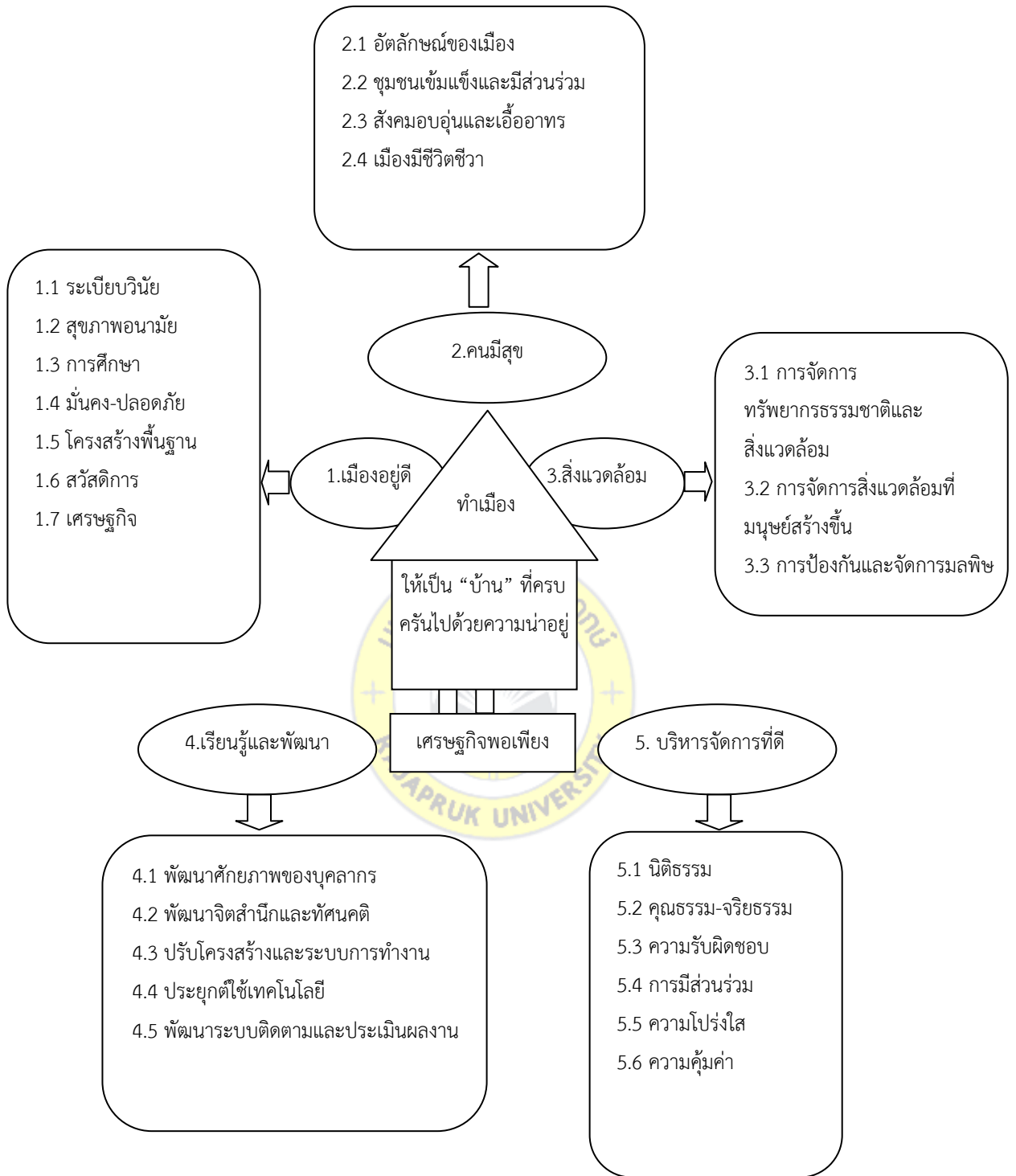
5. การบริหารจัดการที่ดี มีองค์ประกอบอยู่ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า (มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด) ซึ่งหากเทศบาลมีการใช้ธรรมาภิบาลมาเป็นหลักในการบริหารจัดการภายในองค์กรจะเป็นที่ยอมรับของประชาชนมากขึ้น

ในทั้ง 5 องค์ประกอบนั้น จะมีเกณฑ์ประเมินเพื่อพิจารณาว่าเทศบาลมีความพยายามหรือการดำเนินการใด ๆ ในการที่จะบรรลุองค์ประกอบนั้น ๆ อย่างไร ซึ่งเกณฑ์ประเมินที่ใช้ มีทั้งสิ้น 82 เกณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 เกณฑ์ประเมินทั่วไป เป็นเกณฑ์ประเมินความสำเร็จจากการดำเนินกิจกรรมที่เป็นภารกิจที่ทุกเทศบาลมีการดำเนินการอยู่แล้วโดยทั่วไป มีจำนวนทั้งสิ้น 57 เกณฑ์

ประเภทที่ 2 เกณฑ์ประเมินท้าทาย เป็นเกณฑ์ประเมินความสำเร็จจากการดำเนินกิจกรรมที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นเรื่องใหม่ ๆ ที่เป็นภารกิจหรือกำลังจะเป็นภารกิจของเทศบาลในอนาคต มีจำนวนทั้งสิ้น 25 เกณฑ์

จากความหมายและองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ข้างต้น แสดงได้ในภาพที่ 2.3 และตารางที่ 2.1 ในส่วนถัดไป และการวิจัยครั้งนี้ยึดหลัก 5 องค์ประกอบ

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ข้างต้น

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
ด้านที่ 1 เมืองอยู่ดี 1.1 เมืองมีระเบียบคนมีวินัย	1. เทศบาลมีการส่งเสริมให้คนในเมืองมีวินัยที่ดี 2. เทศบาลมีการจัดระเบียบเมืองหรือส่งเสริมให้เมืองมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย 3. เทศบาลมีการจัดการทำผังเมืองรวมด้วยตนเอง	1. เทศบาลมีการนำผังเมืองรวมที่จัดทำขึ้นไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม
1.2 คนมีสุขภาพอนามัยที่ดี	4. เทศบาลมีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่คนทุกวัย 5. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคโดยเฉพาะในเรื่องอาหารและน้ำดื่ม 6. เทศบาลมีมาตรการหรือดำเนินการเพื่อควบคุมกิจการสถานประกอบการต่าง ๆ ให้ปลอดภัย และได้มาตรฐาน ตามที่กฎหมายกำหนด 7. เทศบาลมีการดำเนินการป้องกันและควบคุม “โรคติดต่อ” 8. เทศบาลมีการสร้างโอกาสหรือช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพ	2. เทศบาลมีการส่งเสริมการฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วยหลักการรักษา
1.3 คนมีการศึกษา	9. เทศบาลมีการส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ในระบบโรงเรียน 10. เทศบาลมีการส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนและตามอัธยาศัย	3. เทศบาลมีการส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมื่อนำอยู่ข้างต้น (ต่อ)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
1.4 ความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	<p>11. เทศบาลมีการนำเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในเมือง</p> <p>12. เทศบาลมีการเตรียมการในการับมือหรือการป้องกันภัยต่างๆ อาทิ อุบัติภัย อัคคีภัย ภัยจากการก่อการร้าย และภัยพิบัติทางธรรมชาติ</p> <p>13. เทศบาลมีความพยายามในการลดการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรในเมือง</p> <p>14. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่คนในเมือง</p> <p>15. เทศบาลมีการดำเนินการหรือร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาและสารเสพติด</p>	4. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อปรับปรุงพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย
1.5 โครงสร้างพื้นฐานครบครัน และครอบคลุม	16. เทศบาลมีการพัฒนาการบริการพื้นฐานที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลออกสู่ประชาชนอยู่เพียงพอและทั่วถึง	5. เทศบาลมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งเอื้อต่อประชาชนทุกเพศทุกวัย รวมถึง ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม (เช่น ถนน ทางเท้า ส้วมสาธารณะ)
1.6 การจัดสวัสดิการสำหรับผู้ด้อยโอกาส	17. เทศบาลมีการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อการสงเคราะห์คุ้มครองป้องกัน และพัฒนากลุ่มผู้ประสบปัญหาทางสังคมทุกกลุ่มเป้าหมาย (เด็ก สตรี ครอบครัว ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเร่ร่อน ฯลฯ)	6. เทศบาลมีการให้ความสำคัญกับการพิทักษ์และปกป้องสิทธิของเด็ก สตรีผู้ด้อยโอกาสหรือแม้แต่สัตว์ต่างๆ

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมื่อนำอยู่ข้างต้น (ต่อ)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
1.7 เศรษฐกิจพัฒนาและพึ่งพาตนเองได้อย่างพอเพียง	18. เทศบาลมีการส่งเสริมโอกาสในการสร้างรายได้หรืออาชีพ โดยเน้นการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ	7. เทศบาลมีการส่งเสริมหรือกระตุ้นเศรษฐกิจเมืองโดยภาพรวม (เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยว การส่งเสริมเทศกาลต่าง ๆ) 8. เทศบาลมีการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบสัมมาอาชีพแก่คนในเมือง 9. เทศบาลมีการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน
ด้านที่ 2 คนมีสุข 2.1 ความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของเมือง	19. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักและภาคภูมิใจในเมืองของตน	10. เทศบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองทางกายภาพ โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความกลมกลืนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมข้างเคียง
2.2 ประชาชนเข้มแข็ง	20. เทศบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลุ่มหรือองค์กรชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ	-
2.3 สังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร	21. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อสร้างความเอื้ออาทรและความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นในสังคม 22. เทศบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุนความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว	11. เทศบาลมีการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ และความสามัคคีระหว่างคนในเมือง รวมทั้งพยายามลดช่องว่างระหว่างเพศและวัย

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ข้างต้น (ต่อ)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
2.4 เมืองมีชีวิตชีวา	23. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมและจริยธรรม 24. เทศบาลมีการจัดกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมแก่คนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	12. เทศบาลมีการส่งเสริมให้มีพื้นที่สาธารณะ (civic space) ² ในเมืองเพื่อสามารถใช้เป็นแหล่งพบปะสังสรรค์หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันของคนทุกเพศทุกวัย
ด้านที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 3.1 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	25. เทศบาลมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและ/หรือความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ในเมืองอย่างสมดุล 26. เทศบาลมีการส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม 27. เทศบาลมีการเผยแพร่หรือรายงานสถานการณ์ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน	13. เทศบาลมีการส่งเสริมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับครัวเรือนระดับหน่วยงาน และระดับเมือง 14. เทศบาลมีการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน
3.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น	28. เทศบาลส่งเสริมการฟื้นฟูและสืบสานศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น 29. เทศบาลมีความพยายามในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ได้จริง และกระจายทั่วถึงชุมชน	15. เทศบาลให้ความสำคัญหรือส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม โบราณสถาน แหล่งมรดก ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ข้างต้น (ต่อ)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
3.3 การป้องกันและจัดการมลพิษ	<p>30. เทศบาลมีการใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด ได้แก่ บ้านเรือน ชุมชน และสถานประกอบการ</p> <p>31. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนลดการผลิตขยะ</p> <p>32. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อลดปริมาณขยะก่อนนำไปกำจัด</p> <p>33. เทศบาลมีการจัดการขยะอันตราย</p> <p>34. เทศบาลมีความพยายามในการบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนและชุมชนก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ</p>	<p>16. เทศบาลมีการประยุกต์นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการป้องกันและจัดการมลพิษ</p> <p>17. เทศบาลมีการให้ความรู้/ส่งเสริมการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p>
<p>ด้านที่ 4 ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา</p> <p>4.1 การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร</p>	<p>35. เทศบาลสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกระดับ</p>	<p>18. เทศบาลส่งเสริมให้บุคลากรนำสิ่งที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพมาใช้ประโยชน์กับงานได้จริง</p>
4.2 การพัฒนาจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีของบุคลากร	<p>36. เทศบาลมีการเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีระหว่างบุคลากรทุกระดับภายในองค์กรเทศบาล</p> <p>37. เทศบาลมีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานแก่บุคลากร</p>	<p>19. เทศบาลมีการรณรงค์หรือส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมที่ดีขึ้นในองค์กร</p>

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมื่อนำอยู่ข้างต้น (ต่อ)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
4.3 การพัฒนาระบบการทำงาน	38. เทศบาลมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีด้านการบริการ (Service Mind) แก่บุคลากร 39. เทศบาลมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร 40. เทศบาลมีการปรับปรุงหรือพัฒนาโครงสร้าง และ/หรือระบบการบริหารภายในองค์กรให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ	
4.4 พัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสารในองค์กร	41. เทศบาลมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบง่ายต่อการใช้งานจริง 42. เทศบาลมีการพัฒนาระบบสื่อสารภายในองค์กรเพื่อให้บุคลากรทุกระดับสามารถเข้าถึงและใช้งานได้โดยง่าย	20. เทศบาลได้ประยุกต์หรือนำระบบการจัดการ หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาองค์กร
4.5 พัฒนาระบบติดตามและประเมินผล	43. เทศบาลมีการพัฒนาระบบ/กลไก/เครื่องมือเพื่อการติดตามประเมินผลสำเร็จของกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการ	
ด้านที่ 5 การบริการจัดการที่ดี 5.1 หลักนิติธรรม	44. เทศบาลได้ใช้มาตรการทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะของเมือง	

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ข้างต้น (ต่อ)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
5.2 หลักคุณธรรม	45. เทศบาลมีการจัดระบบหรือใช้มาตรการทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะของเมือง 46. เทศบาลมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจสอบจาก สตง.	21. เทศบาลสามารถบ่งชี้ได้ว่าไม่มีกรณีการเกิดทุจริตในการใช้จ่ายงบประมาณหลังการตรวจสอบจาก สตง.
5.3 หลักความรับผิดชอบ	47. เทศบาลมีการพัฒนาช่องทางหรือกลไกในการรับเรื่องร้องเรียน การสอบถาม และการแจ้งเหตุต่าง ๆ 48. เทศบาลให้ความสำคัญกับการติดตามผลกระทบหรือรับฟังเสียงของประชาชนหลังจากการดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของเทศบาล	22. เทศบาลได้ประยุกต์หรือโอนาระบบการจัดการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาองค์กร
5.4 หลักการมีส่วนร่วม	49. เทศบาลสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคีอื่น ๆ ในการวางแผนพัฒนาเทศบาล และนำความต้องการของประชาชนและภาคีอื่น ๆ บรรจุลงในแผนพัฒนาฯ 50. เทศบาลสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีอื่น ๆ ในการดำเนินการในกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล	23. เทศบาลมีการพัฒนากลไกการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาตามที่ได้รับร้องเรียนได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบที่ชัดเจน

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของเมื่อนำอยู่ข้างต้น (ต่อ)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ประเมินทั่วไป	เกณฑ์ประเมินท้าทาย
5.5 หลักความโปร่งใส	51. เทศบาลมีช่องทางที่หลากหลายในการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่ประชาชน 52. เทศบาลให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องการจัดซื้อจัดจ้าง แก่สาธารณะ 53. เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ “การเงิน การคลัง”	
5.6 หลักความคุ้มค่า (การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล)	54. เทศบาลมีการรักษาวินัยทางการเงิน/การคลัง (เช่น การหารายได้ครบถ้วนตามประมาณการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างตรงตามเป้าหมายที่กำหนด) 55. เทศบาลมีการเบิกจ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้ตามแผนการจัดหาพัสดุประจำปี 2549-2550 (อย่างน้อยร้อยละ 70) 56. เทศบาลมีความพยายามในการปรับปรุงการให้บริการ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว เป็นกันเอง 57. เทศบาลสามารถดำเนินการโครงการได้สำเร็จตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ตั้งไว้ในปีงบประมาณ 2549-2550 (อย่างน้อยร้อยละ 80)	24. เทศบาลมีการประเมินผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน 25. เทศบาลมีความพยายามในการ “หารายได้อื่น ๆ” (นอกเหนือจากการจัดเก็บภาษีและเงินอุดหนุน)

4) ลักษณะของเมืองน่าอยู่

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดลักษณะของเมืองน่าอยู่ไว้ 11 ประการ ได้แก่ (1) เป็นเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและที่อยู่อาศัยที่สะอาดปลอดภัย (2) มีระบบนิเวศอยู่ในภาวะสมดุลสภาพและยั่งยืน (3) มีชุมชนเข้มแข็งช่วยเหลือเกื้อกูลไม่เอาัดเอาเปรียบ (4) ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด ควบคุม ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (5) ประชาชนได้รับการตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต (6) ประชาชนมีสิทธิ มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร มีการติดต่อประสานงานและระดมความคิด ประสพการณ์ เพื่อทำงานร่วมกันในชุมชน (7) มีระบบเศรษฐกิจที่หลากหลาย มีชีวิตชีวา มีนวัตกรรมอยู่เสมอ (8) มีการเชื่อมโยงมรดกทางวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิต รวมทั้งเอกลักษณ์ของกลุ่มชนแต่ละชุมชน (9) มีการพัฒนาอย่างกลมกลืนและส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีที่มีมาในอดีต (10) มีระบบบริการทางสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลที่ทั่วถึง และ (11) ประชาชนมีสุขภาพดี มีอัตราการเจ็บป่วยในระดับต่ำ

5) ดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่

หลายองค์กรได้มีการจัดทำดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่ไว้หลายแห่ง เช่น กรุงเทพมหานคร เอเชียวิค องค์การอนามัยโลก โดยเน้นหนักไปในส่วนของคุณภาพอนามัยดี สามารถนำมากำหนดดัชนีชี้วัด โดยการจัดกลุ่มของดัชนีจำแนกได้ 4 ด้าน ดังนี้

5.1) ดัชนีทางด้านสังคม เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงสถานะของการที่ชุมชนมีความเข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูลไม่เอาัดเอาเปรียบ คุณภาพอนามัยที่ดี ได้รับการบริการทั้งทางด้านสาธารณสุข การศึกษา และบริการทางสังคมอื่น ๆ รวมทั้งมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความเชื่อมโยงทางด้านมรดกและวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นวัดไปที่คนเป็นหลัก กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

5.1.1) อัตราการตายของทารก ได้แก่ อัตราการตายของทารกอายุน้อยกว่า 1 ปีต่อเด็กเกิดมีชีวิต 1,000 คน

5.1.2) อัตราการเจ็บป่วย ได้แก่ อัตราการเจ็บป่วยต่อประชากร 1,000 คน

5.1.3) การให้บริการด้านสุขภาพ ได้แก่ จำนวนแพทย์ต่อประชากร 1,000 คน

5.1.4) ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ จำนวนอาชญากรรม ต่อประชากร 1,000 คน

5.1.5) สุขภาพจิต ได้แก่ อัตราการเกิดอัตวินิบาตกรรมต่อประชากร 100,000 คน

5.1.6) การสืบสานวัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มคนต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การพัฒนาค่านิยมลักษณะนิสัย วิถีชีวิตและสังคม ตลอดจนการพัฒนาองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อกิจกรรมวัฒนธรรม ซึ่งใช้วัดด้วยอัตราส่วนของงบประมาณที่ท้องถิ่นสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวต่องบประมาณรวมของท้องถิ่นนั้น ๆ

5.1.7) การให้บริการทางสังคม ซึ่งวัดถึงอัตราความพึงพอใจของประชากรต่อการได้รับบริการของรัฐ โดยอาจจะต้องทำการสำรวจจากประชาชนในพื้นที่เมืองและชุมชน

5.1.8) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ อัตราการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

5.1.9) การศึกษา ได้แก่ อัตราผู้หนังสือของประชากรที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป

5.1.10) การให้บริการการศึกษา ได้แก่ สัดส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุนการศึกษาต่องบประมาณรวมท้องถิ่น

5.2) ดัชนีทางด้านสิ่งแวดล้อมและกายภาพ เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงสถานะของเมืองที่มีการรักษาความสะอาดด้านกายภาพ และมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีคุณภาพ รวมทั้งมีที่อยู่อาศัยที่สะอาดปลอดภัย มีระบบนิเวศที่สมดุลและยั่งยืน กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

5.2.1) คุณภาพอากาศ ได้แก่ อัตราส่วนปริมาณรวมของ SO₂ ฝุ่นละออง และสารตะกั่ว ในอากาศเมื่อเทียบกับมาตรฐานของ WHO

5.2.2) คุณภาพเสียง ได้แก่ อัตราร้อยละของประชาชนที่ต้องรับเสียงสูงกว่า 70 dB (A)

5.2.3) คุณภาพแหล่งน้ำสาธารณะ ได้แก่ ค่าของ BOD

5.2.4) การขนส่งจราจร ได้แก่ ปริมาณรถยนต์บนท้องถนนต่อ 1 กิโลเมตรและอัตราการเกิดอุบัติเหตุต่อประชากร 1,000 คน

5.2.5) การมีน้ำสะอาดใช้ ได้แก่ อัตราร้อยละของประชากรที่มีน้ำสะอาด (จากระบบประปา) ใช้

5.2.6) การใช้พลังงาน ได้แก่ อัตราการใช้พลังงานในครัวเรือน

5.2.7) การสุขภาพ ได้แก่ อัตราร้อยละของประชากรที่มีส่วนใช้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจทำการสำรวจจากครัวเรือนในพื้นที่ท้องถิ่นนั้น ๆ

5.2.8) การบำบัดน้ำเสียของเสียและสิ่งปฏิกูล ได้แก่ อัตราร้อยละของการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งอาจพิจารณาจากจำนวนหลังคาเรือนที่ได้รับการบำบัดน้ำเสียต่อจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในท้องถิ่น อัตราร้อยละของการเก็บขนขยะและอัตราร้อยละของการขนถ่ายสิ่งปฏิกูล

5.2.9) สวนสาธารณะและที่โล่งแจ้ง ได้แก่ จำนวนพื้นที่

5.2.10) สวนสาธารณะและที่โล่งแจ้งเพื่อการนันทนาการต่อประชากร 1,000 คน

5.3) ดัชนีทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงสถานการณ์ประกอบอาชีพและความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของประชาชน กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

5.3.1) การมีงานทำ ได้แก่ อัตราส่วนการว่างงานของประชากรวัยทำงาน (13-60 ปี)

5.3.2) สถานภาพการทำงาน ได้แก่ อัตราส่วนของประชากรที่ต้องทำงานมากกว่า 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

5.3.3) การใช้แรงงานเด็ก ได้แก่ อัตราการใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี

5.3.4) การกระจายรายได้ ได้แก่ อัตราเปรียบเทียบรายได้ของกลุ่มประชากรกลุ่มต่าง ๆ และรายได้ต่อหัวประชากร

5.3.5) ที่อยู่อาศัย ได้แก่ อัตราส่วนของประชากรที่ไร้ที่อยู่อาศัย และราคาเช่าบ้านต่อตารางเมตร

5.4) ดัชนีทางการจัดการบริหาร เพื่อใช้วัดหรือสะท้อนให้ทราบถึงการที่ท้องถิ่นหรือชุมชนมีรูปแบบการดำเนินงานที่สามารถขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการที่ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข่าวสารเพื่อทำงานร่วมกันในชุมชนและประชากรมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดควบคุมและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของตนเอง กลุ่มดัชนีนี้ประกอบด้วย

5.4.1) ประชาคมเมืองและชุมชนมีการประชุมร่วมกันมากน้อยเพียงใด

5.4.2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ จำนวนขององค์กรและชุมชนที่เข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา

5.4.3) การประชาสัมพันธ์และการรับรู้ข่าวสาร ได้แก่ จำนวนคนในพื้นที่ชุมชนที่ได้รับรู้ข่าวสารทั้งด้านหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ

กล่าวโดยสรุป เมืองน่าอยู่ (healthy cities) หมายถึง เมืองที่มีการสร้างสรรค์และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและสังคมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการขยายแหล่งทรัพยากรของชุมชน โดยให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการดำเนินวิถีทางของชีวิต เพื่อให้ได้ศักยภาพหรือคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด ทั้งนี้ความเป็นเมืองน่าอยู่จึงแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นฐานและความต้องการของคนในชุมชนนั้น ๆ ทั้งนี้ก็ด้วยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของเมืองทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงสุดของชุมชน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เมืองน่าอยู่ หมายถึง การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีโดยมีการสร้างสรรค์และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและสังคม รวมทั้งมีการขยายทรัพยากรของชุมชน โดยให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม โดยวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชน และใช้ศักยภาพในการดำเนินการของหน่วยงานโดยคำนึงถึงจุดแข็งและโอกาสในการพัฒนาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกในการพัฒนาเมืองน่าอยู่

2.6 การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจัดการของคุนยและโอดอนเนล (Koontz and O'Donnel, 1984) เรียกว่า POSDC Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 P = การวางแผน (Planning) เป็นการเตรียมการขั้นตอนแรกในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์อนาคตการกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานการพัฒนากลยุทธ์ในการวางแผน โดยจำแนกแผนออกเป็นโครงการ แผนงบประมาณและแนวทางในการปฏิบัติงานตลอดจนปรับปรุงนโยบายการปฏิบัติงานให้สอดคล้องและทันเหตุการณ์เสมอ

ขั้นตอนที่ 2 O = การจัดการองค์การ (Organizing) เป็นการจัดระบบปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้องกับทุกหน่วยงานในองค์การ ได้แก่ การจัดโครงสร้างองค์การกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติงานการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ตลอดจนการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละตำแหน่ง

ขั้นตอนที่ 3 S = การบริหารงานบุคคล (Staffing) เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับบุคคลในองค์การเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกบุคคล การปฐมนิเทศ ผู้ปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ 4 D = การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การมอบหมายงานการจูงใจการประสานงาน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ขั้นตอนที่ 5 C = การควบคุมกำกับ (Controlling) เป็นการกำหนดระบบงานการพัฒนาและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และการกำหนดการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อให้งานสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการในการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการและการควบคุม เพื่อระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแก้ไขปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

2.7 แนวคิดด้านการพัฒนารูปแบบ

7.1) ของรูปแบบ

คำว่า รูปแบบ หรือ Model เป็นคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายหลายอย่าง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วรูปแบบ จะหมายถึงสิ่งหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบของอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แบบจำลองก่อสร้างรูปแบบในการพัฒนาชนบท รูปแบบในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นต้น พจนานุกรม Contemporary English ของ Longman (1987:668) ให้ความหมาย ของคำว่ารูปแบบ ไว้ 5 ความหมาย แต่โดยสรุปแล้วมี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ (1) Model ที่หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของจริง ความหมายนี้ ตรงกับภาษาไทย ว่า แบบจำลอง เช่น แบบจำลองของเรือดำน้ำ เป็นต้น (2) Model ที่หมายถึง สิ่งของ หรือ คนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการ

บางอย่าง เช่น ครูแบบอย่าง นักเดินแบบ หรือ แม่แบบในการวาดภาพศิลป์ เป็นต้น (3) Model ที่หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ รุ่น 1130 เป็นต้น

และในพจนานุกรมการศึกษาซึ่งบรรณาธิการ โดย Cater V. Good (1973) นั้นได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ 4 ความหมาย คือ

1.1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง หรือ การทำซ้ำ
1.2) เป็นแบบอย่างเพื่อการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น

1.3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือหลักการ หรือแนวคิด

1.4) เป็นชุดปัจจัย หรือ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบ และเป็นสัญลักษณ์ทางสังคม อาจเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

จากความหมายของรูปแบบทั้งหมดที่ Good รวบรวมเอาไว้ นั่น พอจะสรุปได้ว่า รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบที่เป็นแบบจำลองที่เป็นรูปธรรม และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ Tosi และ Carroll (1982:163) กล่าวไว้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของของจริง หรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบอย่างง่าย ๆ ไป จนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) ที่เป็นแบบจำลองของวัตถุ เช่นแบบจำลองหอดูดาวแห่งชาติ แบบจำลองเครื่องบินขับไล่ เป็นต้น และ รูปแบบเชิงคุณลักษณะ (Quality model) ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษา หรือ สัญลักษณ์ เช่น รูปแบบเชิงระบบและตามสถานการณ์ (a system/contingency model) ของ Brown และ Moberg (1990: 16-17) และรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2533) เป็นต้น สำหรับรูปแบบการจัดการในการวิจัยครั้งนี้ จะอยู่ในกลุ่มของรูปแบบประเภทหลัง คือรูปแบบเชิงคุณลักษณะ ที่สามารถสรุปความหมายจากการศึกษาจากเอกสารได้ดังนี้

Bardo และ Hartman (1982: 70) ได้กล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ไว้ว่าเป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะและ / หรือ บรรยายคุณสมบัติ นั้น ๆ และ Bardo กับ Hartman อธิบายต่อไปว่า รูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้น เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพราะการกระทำเช่นนั้นจะทำให้รูปแบบมีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไปในการทำความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้คุณค่าของรูปแบบนั้นค่อย ๆ ลดลงไป ส่วนการที่จะระบุรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะต้องมีรายละเอียดมากน้อย เพียงใดจึงจะเหมาะสม และควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มี

ข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ล้วนแต่ปรากฏการณ์แต่ละอย่าง และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ ต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร

Stoner และ Wankel (1986: 12) ให้ทัศนะว่ารูปแบบเป็นการจำลองความจริง ของ ปรากฏการณ์เพื่อทำให้เราได้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ได้ง่ายขึ้น และ Willer (1976: 15) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของ ปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal system) และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัด ของนิยาม ความสัมพันธ์ และภาพพจน์ที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุป รูปแบบหมายถึง แบบจำลองอย่างง่าย หรือย่อส่วน (simplified form) ของ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้นำเสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบาย ปรากฏการณ์ให้เข้าใจง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะ เกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

7.2) ประเภทของรูปแบบ

นักวิชาการต่าง ๆ ได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้หลายลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น Keeves (1988: 561- 565) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบการศึกษาและสังคมศาสตร์ไว้ 4 ประเภท คือ

7.2.1) Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้ในการอุปมาอุปไมยเทียบเคียง ปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบใน การทำนายจำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำ ออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบได้กับน้ำที่ไหลเข้าถัง นักเรียนที่ออกจากระบบเปรียบได้กับ น้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้นนักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ ออกจากระบบ เป็นต้น

7.2.2) Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบาย ปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือ รูปภาพ เพื่อให้เห็นเป็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ เช่น รูปแบบการเรียนรู้ใน โรงเรียน (a model of school learning) ของ Carroll (1963 อ้างถึงใน Keeves, 1988: 561) รูปแบบการสอนของ Joyce และ Weil (1985) รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2533) และรูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาล พุทธศักราช 2522 (คณะกรรมการ พิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาล, 2522) เป็นต้น Mathematic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ใน สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้ กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

7.2.3) Casual Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุ

และผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดา สภาพแวดล้อมการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

จากลักษณะการแบ่งประเภทของรูปแบบ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดที่หนึ่งนั้นบอกให้ทราบถึงลักษณะการเขียนรูปแบบว่ามีกี่ลักษณะ ส่วนประเภทการเขียนรูปแบบในแบบที่สองและสามนั้นเป็นการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการนำเสนอรูปแบบในการบรรยาย อธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นหลัก

7.3) องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ มีองค์ประกอบหลักในการดำเนินงาน 4 ประเภท ที่ต้องพิจารณาและจัดเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2544: 15) ได้แก่

7.3.1) บุคคล (Personnel) หมายถึง ความมีสมรรถนะของบุคลากร ประกอบด้วยคุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

7.3.2) การปฏิบัติงาน (Performance) หมายถึง กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7.3.3) กระบวนการ (Process) หมายถึง การใช้วงจรการบริหารคุณภาพ ประกอบด้วยการวางแผนการพัฒนา (Plan) การปฏิบัติการพัฒนา (Do) การตรวจสอบการพัฒนา (Check) และ การปฏิบัติการปรับแก้ (Act) อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

7.3.4) โปรแกรม (Program) หมายถึง หลักสูตรหรือวิธีการในการพัฒนาบุคลากร อาทิ การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน การสอนงาน การให้คำปรึกษา และการหมุนเวียนสับเปลี่ยนงาน การที่จะระบุว่าจะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบใดมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น (Bardo และ Harman, 1982)

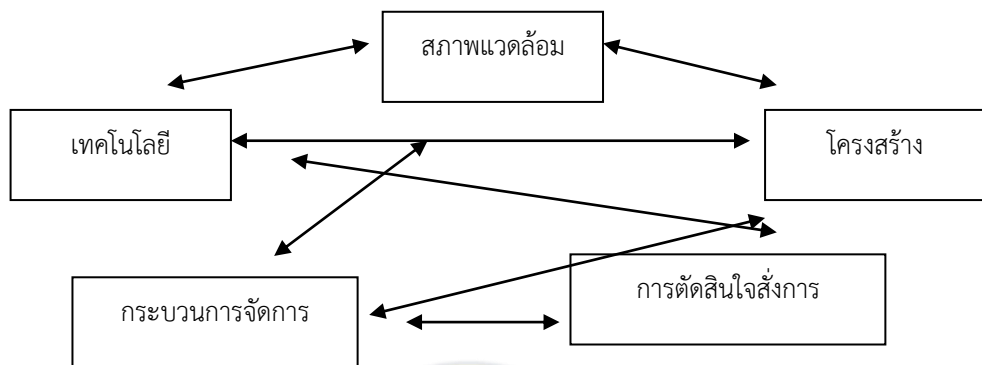
จากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ พบว่าไม่มีปรากฏการณ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้างอย่างไร ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบในการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์กรและการบริหารจัดการ (The model of organization and management) ตามแนวคิดของ Brown และ Moberg (1980: 16-17) นั้น Brown และ Moberg ได้สังเคราะห์รูปแบบนั้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (system approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (contingency approach) ประกอบด้วย

- (1) สภาพแวดล้อม (environment)
- (2) เทคโนโลยี (technology)

(3) โครงสร้าง (structure)

(4) กระบวนการบริหารจัดการ (management process) และการตัดสินใจ
สั่งการ (decision making)

รูปแบบการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหาร ของ
Brown และ Moberg มีลักษณะดังแผนภูมิ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 รูปแบบเชิงระบบ และสถานการณ์ (System/Contingency Model)

ของ Brown และ Moberg

ที่มา: Warren B. Brown and Dennis J. Moberg (1980: 17)

สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเท่าที่พบจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่จะกล่าวถึง การจัดองค์การบริหาร หรือ โครงสร้างระบบบริหาร และแนวทางในการดำเนินงานในภาระหน้าที่ (function) ที่สำคัญ ๆ ในการบริหารงานขององค์กรนั้น ๆ เช่น การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานการเงิน การบริหารงานวิชาการ เป็นต้น ซึ่งจะได้กล่าวอีกครั้งในเรื่องการกำหนดองค์ประกอบในการกำหนดรูปแบบต่อไป

กล่าวโดยสรุป ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใดมีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษา หรือ ออกแบบแนวคิดทฤษฎี และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก

4) คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบที่ดีตามแนวคิดของ Keeves (1988: หน้า 560) ควรมีคุณลักษณะ 4 ประการดังนี้

4.1) รูปแบบควรประกอบด้วย ความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับแบบหลวม ๆ

4.2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

4.3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4.4) รูปแบบเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

รูปแบบที่ดี ตามแนวคิดของ พูลสุข หิงคานนท์ (2540: 53) ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

(1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรอย่างมีโครงสร้าง
(2) มีลักษณะที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผล และสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

(3) มีโครงสร้างหรือกลไกเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในเชิงเหตุผลได้อย่างชัดเจน

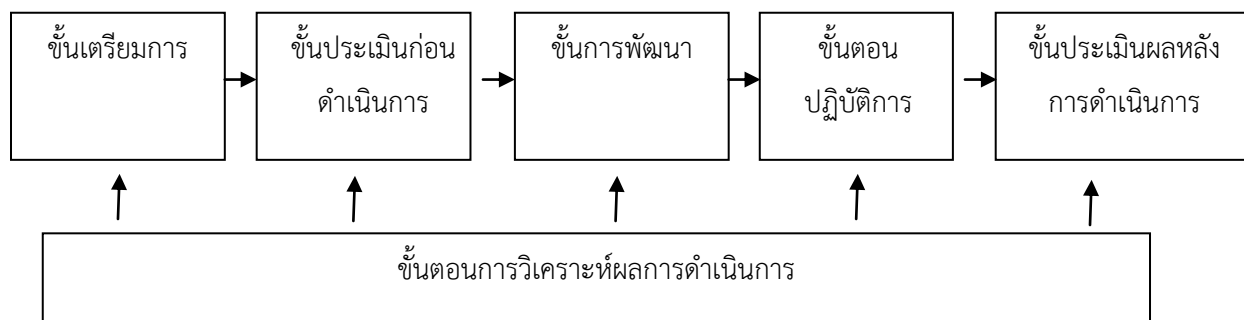
(4) นำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ใหม่ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

ดังนั้น คุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่ควรพิจารณา คือ ความสอดคล้องระหว่างรูปแบบและทฤษฎีของเรื่องหรือปรากฏการณ์ที่จะนำรูปแบบดังกล่าวไปอธิบายด้วย โดยผู้วิจัยจะได้นำไปประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับอาสาสมัครประเภทผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับต้นในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ต่อไป

5. การพัฒนารูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า การพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (construct) และการหาความตรง (validity) ของรูปแบบ (Wheeler, 1967: 83) ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่าจะมีการดำเนินงานอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนา และใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับรูปแบบการพัฒนา เช่น การวิเคราะห์ระบบ การเสนอโปรแกรม การนำเสนอรูปแบบ หรือ ตัวแบบ เช่น วิเชียร ชิวพิมาย (2539: 13) ได้นำแสดงรูปแบบการพัฒนา ไว้ว่าการนำเสนอแบบจำลอง หมายถึง ผลรวมขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันในการที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กรซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะต้องประกอบด้วย ปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลไกการดำเนินงาน และยุทธวิธีของแต่ละองค์ประกอบ โดยได้วิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอรูปแบบจำลอง ไว้ดังแสดงไว้ในภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 รูปแบบการพัฒนา

ที่มา: วิเชียร ชิวพิมาย พ.ศ. 2539: 13

ตัวอย่างในเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย เลื่อน สุริหาร และคณะ (2532) ซึ่งประกอบด้วย 1) การศึกษาและประมวลคุณลักษณะของบุคคลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบุคคลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โดยการศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง แล้วพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สร้างเสริมคุณลักษณะของบุคคลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) ทดลองใช้รูปแบบและการประเมินผลการทดลอง

การพัฒนารูปแบบอีกตัวอย่างหนึ่งเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ บุญชม ศรีสะอาด (2533: 3-5) ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนารูปแบบและการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนการพัฒนารูปแบบนั้น ดำเนินการโดยวิเคราะห์ลำดับในการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักพบในการทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามขั้นตอนในการทำวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นเป็นการดำเนินการขั้นตอนที่ 2 นำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบ และประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของรูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ (model) ไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวอย่างแน่นอนว่าต้องดำเนินการอย่างไร แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ (intensive knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นสมมุติฐานและหลักการของรูปแบบที่พัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ การพัฒนารูปแบบหมายถึง สิ่งที่แสดงถึงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล โดยใช้ การสื่อสารด้วยภาษา แผนภูมิ ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาของการจัดการศึกษาอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เป็นรูปแบบที่ใช้อธิบายประกอบการใช้แผนภูมิ

2.8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โสภภาพรรณ จิรนิวัติชัย และคณะ (2551) การศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดบริการอาชีวอนามัยในหน่วยบริการปฐมภูมิ: ศึกษากรณีจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา พบว่า หน่วยบริการปฐมภูมิมีรูปแบบการจัดการอาชีวอนามัยเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง การจัดบริการอาชีวอนามัยเชิงรับประกอบด้วย การซักประวัติ การคัดกรองโรคที่เกี่ยวข้องกับงานการวินิจฉัยโรคสามกลุ่มอาการสำคัญและรายงานโรคโดยการเชื่อมข้อมูลจากฐาน 43 แฟ้มและส่วนที่สองการจัดการบริการอาชีวอนามัยเชิงรุก ประกอบด้วย การสำรวจกลุ่มอาชีพ การประเมินความเสี่ยงจากการทำงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเพื่อแก้ปัญหาสุขภาพจากการทำงานของกลุ่มแรงงาน จากการศึกษาพบข้อมูลที่สามารถนำมาวางแผนการพัฒนาและแก้ปัญหาสถานการณ์ความเสี่ยงของกลุ่มแรงงานนอกระบบ เช่น กลุ่มเกษตรกร พบว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงในการไม่สวมใส่รองเท้าบูตหรือรองเท้าน้ำที่ปิดมิดชิดขณะทำงานทับสารเคมีไม่สวมถุงมือบาง ป้องกันจัดคราบจากสารเคมี ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิควรได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดบริการอาชีวอนามัยทั้งเชิงรุกและเชิงรับรวมทั้งได้รับการสนับสนุนการนิเทศติดตามงานจากระดับ จังหวัดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องเมืองน่าอยู่โดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนาเมืองน่าอยู่โดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสี่ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ธงไชย ไชยสิริยะสวัสดิ์ และคณะ (2550) ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความต้องการด้านบริการสาธารณสุขและการจัดบริการสาธารณสุขของโรงงานเป็นไปตามสภาพและขนาดของโรงงานและพบว่า การจัดการรูปแบบการพัฒนาบริการสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วย 1) การจัดให้มีการบริการสาธารณสุขแบบผสมผสานอันประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพการป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย 2) การปรึกษา 3) การจัดกิจกรรมทางสุขศึกษา

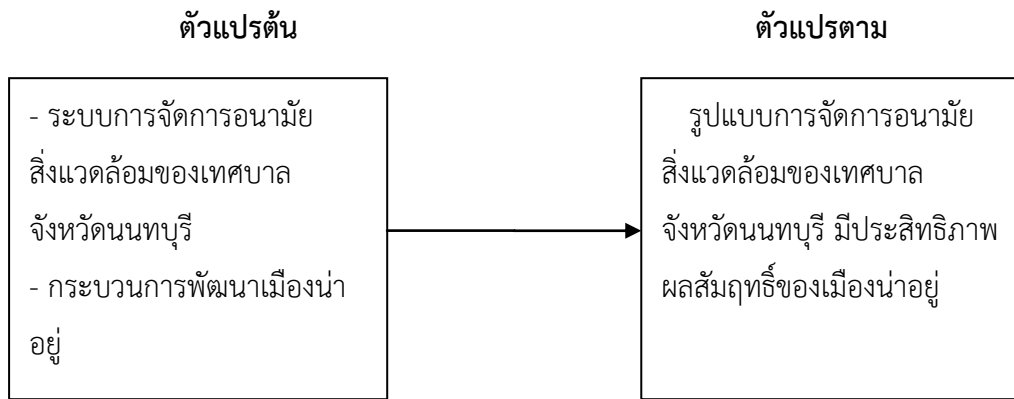
ส่งเสริมการดูแลตนเองสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการพัฒนา ทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่าง ๆ เจ้าของ/ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมและพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม

จรรูวรรณ ทับเที่ยง และคณะ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 พบว่า เทศบาลมากกว่าร้อยละ 50 มีปัญหาสามเรื่องคือ การกำหนดนโยบาย การดำเนินงานเมืองน่าอยู่ให้ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และศักยภาพของบุคลากรในการจัดการเรื่องเหตุรำคาญ การพัฒนาระบบประปาชุมชนและการจัดการสิ่งปฏิกูล

दनัย บวนเกียรติกุล และคณะ (2558) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนา มีวัตถุประสงค์สองประการ คือ 1) เพื่อประเมินสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการพัฒนา 2) พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการพัฒนา ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการพัฒนา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับพอใช้

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. **ระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม** หมายถึง กระบวนการในการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผนการ จัดองค์การ การจัดทำล้งคน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ เพื่อระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแก้ไขปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

2. **กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่** หมายถึง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน พัฒนาชุมชนเมืองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและคน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยเทศบาลต้องปรับให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยืดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันนำไปสู่ความพึงพอใจสูงสุดของคน ที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้น

ตัวแปรตาม

รูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง สิ่ง que แสดงถึงโครงสร้างทางความคิดขององค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมปลอดภัย

ผลสัมฤทธิ์ของเมืองน่าอยู่ หมายถึง ผลจากการประเมินความสำเร็จของเทศบาลตามเครื่องชี้วัดและเกณฑ์ของเมืองน่าอยู่

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ (Mix Method) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย และการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1) ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี จำนวน 74 คน โดยการคัดเลือกจากผู้บริหารและนักวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากเทศบาล จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย 1) เทศบาลนครนนทบุรี 2) เทศบาลปากเกร็ด 3) เทศบาลเมืองบางบัวทอง และ 4) เทศบาลเมืองบางกรวย มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้บริหารเทศบาล ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน และรองนายกเทศมนตรี จำนวน 3 คน รวมแห่งละ 4 คน x 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 16 คน

2) ข้าราชการประจำตำแหน่งผู้บริหาร ประกอบด้วย ปลัดเทศบาล จำนวน 1 คน รองปลัดเทศบาล จำนวน 3 คน รวมแห่งละ 4 คน x 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 16 คน

3) ข้าราชการประจำระดับผู้อำนวยการสำนัก/กอง แห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน

4) ข้าราชการหัวหน้าส่วนงาน/หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้าฝ่าย จำนวน 10 คนต่อแห่ง 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 40 คน

5) ประชากรที่ใช้ตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมฉบับร่าง 2 ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ คุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม หรือสาขาที่เกี่ยวข้องมีตำแหน่งด้านบริหารหรือวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการ

6) ประชากรที่ใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบที่พึงประสงค์ ฉบับร่างที่ 3 ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกคือคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือสาขาที่เกี่ยวข้องมีตำแหน่งด้านบริหารหรือวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการ

3.2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมฉบับร่าง 1

2.3 แนวคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Study)

3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามสนทนากลุ่ม

3.2 ขั้นตอนตรวจสอบยืนยันร่างรูปแบบ ฉบับร่างที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

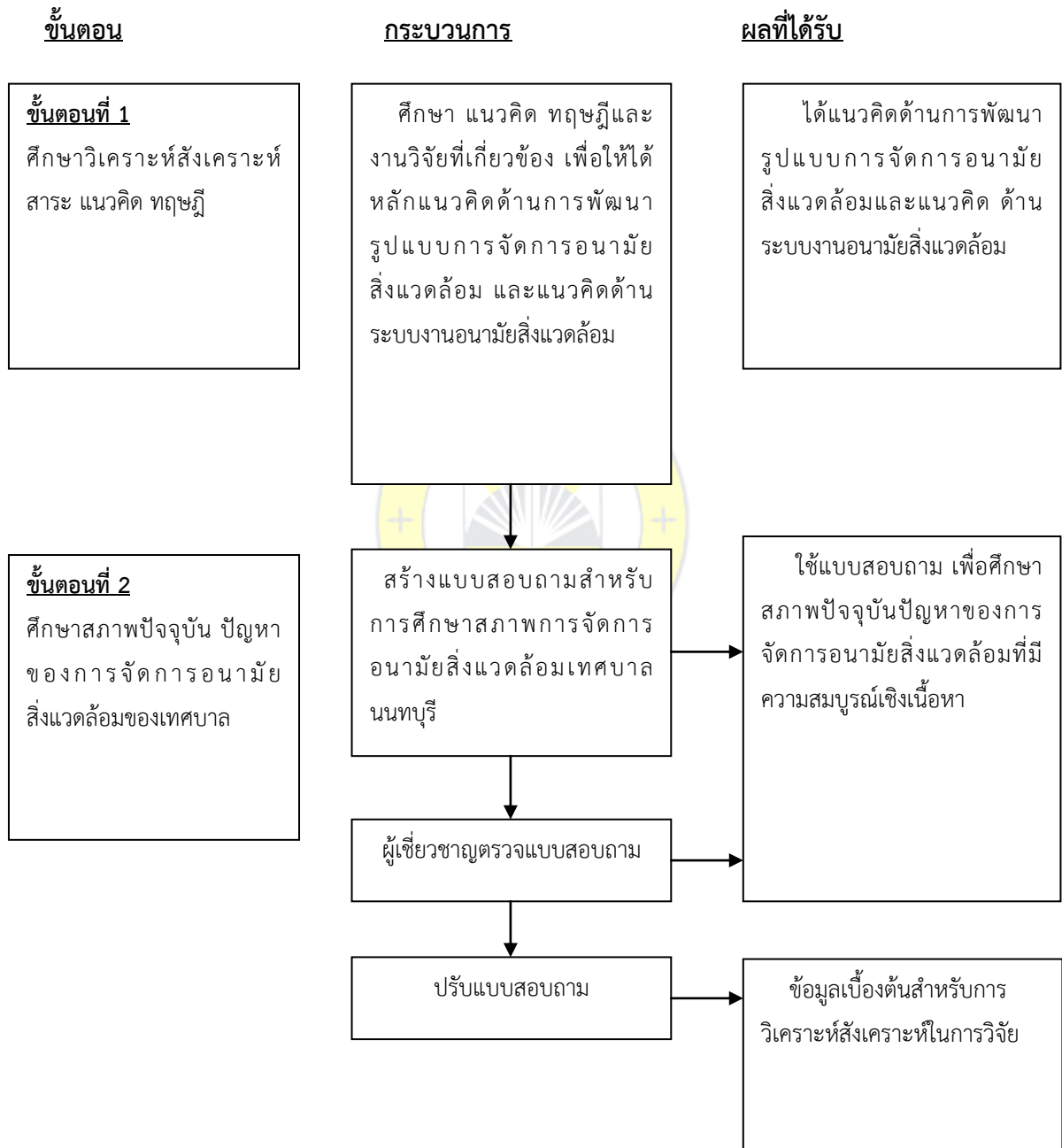
3.3 ขั้นตอนสังเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 2 เก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 คน

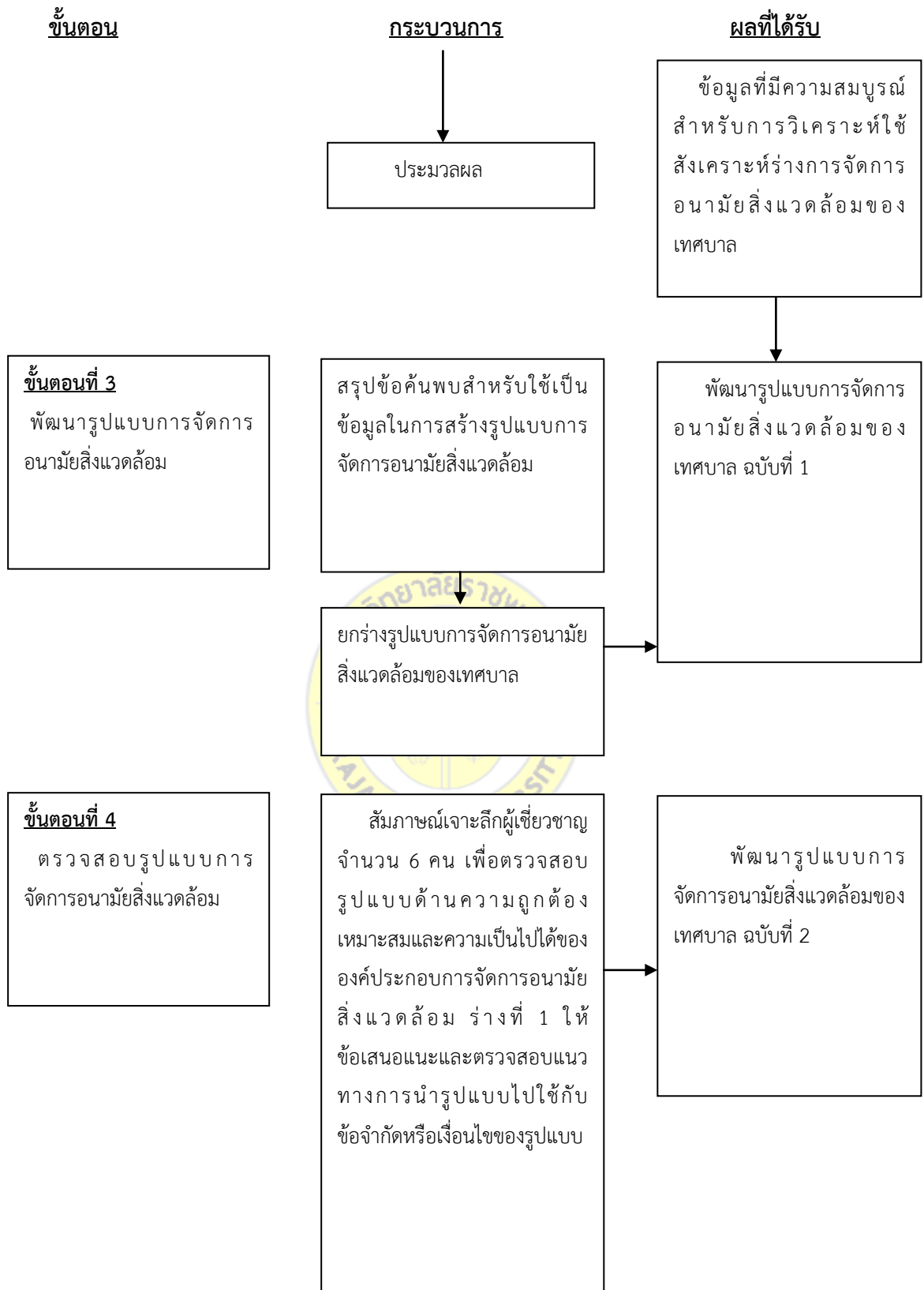
3.4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

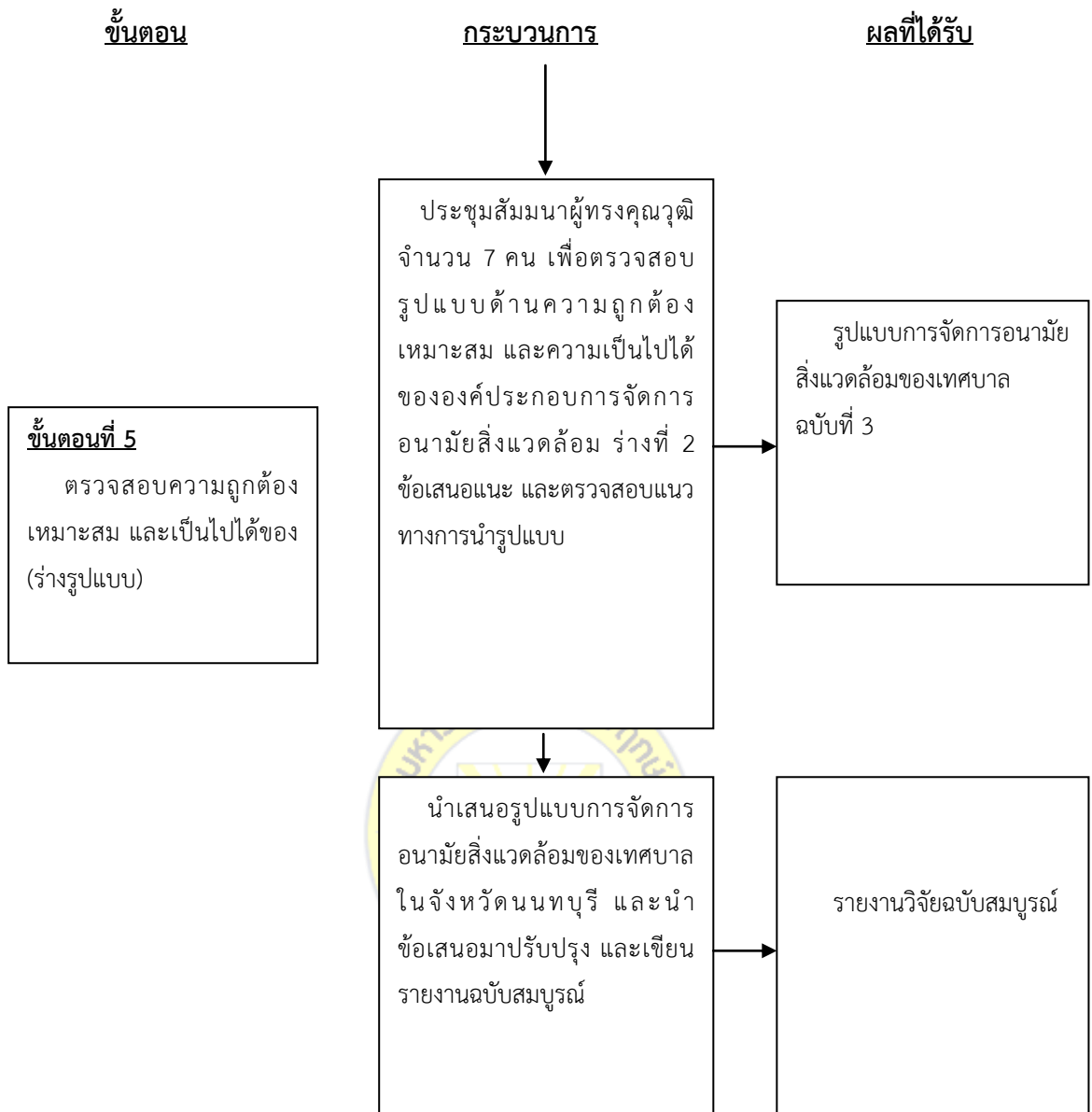
4.1 ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมาน ใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาช

3.5. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล
จังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.6. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือการวิจัย

3.6.1) การสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 3) นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย (ศาสตราจารย์พิชิต สกุลพราหมณ์) ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา

3.6.2) การทดสอบเครื่องมือ

- 1) นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านงานอนามัยสิ่งแวดล้อม 3 คน พิจารณานำไปหาค่าความตรงของเนื้อหา (IOC)

ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหากระบวนการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ค่า IOC รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 ในภาพรวมได้ค่า IOC = 0.66

ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ค่า IOC รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 ในภาพรวมได้ค่า IOC = 0.95

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ตอบ ได้แก่ ผู้บริหาร และนักวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากเทศบาล 4 แห่ง คือ เทศบาลนครนนทบุรีเทศบาล เทศบาลนครปากเกร็ด เทศบาลเมืองบางกรวย และเทศบาลเมืองบางบัวทอง รวมทั้งหมด 88 คน ตอบแบบสอบถามกลับมา 74 คน คิดเป็นร้อยละ 84 การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ได้แก่ สภาพระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 ได้แก่ กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

4.1 สภาพระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

4.1.1 สภาพของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลอยู่ในระดับใด

ตารางที่ 4.1 สภาพของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

สภาพของระบบการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1.ด้านการกำหนดนโยบาย								
1.1 กำหนดนโยบาย สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชน โดยรวม	6 (8.11)	46 (62.16)	20 (27.03)	2 (2.70)	0	3.76	0.637	สูง
1.2 เปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย	9 (12.19)	43 (58.11)	19 (25.68)	3 (4.05)	0	3.78	0.707	สูง

ตารางที่ 4.1 สภาพของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน (ต่อ)

สภาพของระบบการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1.3 ในภาพรวมการ กำหนดนโยบายด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	10 (13.51)	36 (48.65)	26 (35.14)	2 (2.70)	0	3.73	0.727	สูง
2. ด้านการวางแผน								
2.1 วางแผนสอดคล้อง กับปัญหาและความ ต้องการของประชาชน	7 (9.46)	46 (62.16)	17 (22.97)	4 (5.41)	0	3.76	0.699	สูง
2.2 การวางแผนปฏิบัติ งานชัดเจนและต่อเนื่อง	6 (8.11)	42 (56.76)	22 (29.73)	4 (5.41)	0	3.68	0.704	สูง
2.3 ในภาพรวมการ บริหารจัดการด้านการ วางแผนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	11 (14.86)	33 (44.59)	27 (36.49)	3 (4.05)	0	3.70	0.772	สูง
3. ด้านการจัดองค์กร								
3.1 จัดโครงสร้าง องค์กรได้อย่างเหมาะสม และมีเอกภาพ	13 (17.57)	34 (45.95)	22 (29.73)	3 (4.05)	2 (2.70)	3.72	0.899	สูง
3.2 สำนัก/กองกำหนด หน้าที่การงานและสายการ บังคับบัญชาอย่างชัดเจน	15 (20.27)	37 (50.00)	16 (21.62)	5 (6.76)	1 (1.35)	3.81	0.886	สูง
3.3 ในภาพรวมการจัด องค์กรของสำนัก/กอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	16 (21.62)	37 (50.00)	18 (24.32)	1 (1.35)	2 (2.70)	3.86	0.865	สูง

ตารางที่ 4.1 สภาพของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน (ต่อ)

สภาพของระบบการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
4. ด้านการอำนวยความสะดวก								
4.1 บุคลากรของสำนัก/ กองปฏิบัติงานอย่างมี อิสระพอสมควร	6 (8.11)	34 (45.95)	28 (37.84)	6 (8.11)	0	3.54	0.762	ปาน กลาง
4.2 หัวหน้างานมีความ สามารถในการนำทีมงาน ปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	6 (8.11)	46 (62.16)	19 (25.68)	3 (4.05)	0	3.74	0.663	สูง
4.3 ในภาพรวมการ อำนวยความสะดวกของสำนัก/กอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	8 (10.81)	41 (55.41)	23 (31.08)	1 (1.35)	1 (1.35)	3.73	0.727	สูง
5.ด้านการจัดการกำลังคน								
5.1 สำนัก/กองคัดเลือก ผู้ปฏิบัติงานได้อย่าง เหมาะสมกับตนเอง	4 (5.41)	34 (45.95)	34 (45.95)	2 (2.70)	0	3.54	0.645	ปาน กลาง
5.2 สำนัก/กองมีการ พัฒนาบุคลากรและ ประเมินผลบุคลากรอย่าง สม่ำเสมอ	8 (10.81)	34 (45.95)	30 (40.54)	2 (2.70)	0	3.65	0.711	ปาน กลาง
5.3 ในภาพรวมการจัด การกำลังคนของสำนัก/กอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	5 (6.76)	33 (44.59)	33 (44.59)	3 (4.05)	0	3.54	0.686	ปาน กลาง
6. ด้านการประสานงาน								
6.1 ความขัดแย้งของ บุคลากรในหน่วยงานมีน้อย มาก	1 (1.35)	29 (39.19)	30 (40.54)	14 (18.92)	0	3.23	0.768	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.1 สภาพของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน (ต่อ)

สภาพของระบบการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6.2 หน่วยงานได้มีการ ประสานงานภายในและ ภายนอกตลอดเวลา	8 (10.81)	49 (66.22)	14 (18.92)	3 (4.05)	0	3.84	0.663	สูง
6.3 ในภาพรวมการ ประสานงานของหน่วยงาน เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ	9 (12.16)	40 (54.05)	22 (29.73)	3 (4.05)	0	3.74	0.723	สูง
7. ด้านการรายงาน								
7.1 หน่วยงานได้ ตรวจสอบและควบคุม มาตรฐานการปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ	8 (10.81)	41 (55.41)	21 (28.38)	4 (5.41)	0	3.72	0.731	สูง
7.2 หน่วยงานได้รายงาน ผลการดำเนินงานให้ ผู้บังคับบัญชาทราบเป็น ระยะ ๆ	10 (13.51)	41 (55.41)	19 (25.68)	4 (5.41)	0	3.77	0.750	สูง
7.3 ในภาพรวมการ ประสานงานของหน่วยงาน เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ	11 (14.86)	44 (59.46)	17 (22.97)	2 (2.70)	0	3.86	0.689	สูง
8. ด้านการงบประมาณ								
8.1 หน่วยงานมีการ วางแผนงบประมาณที่ ชัดเจน	14 (18.92)	38 (51.35)	21 (28.38)	1 (1.35)	0	3.88	0.721	สูง
8.2 หน่วยงานมีการ ควบคุมกำกับงบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ	10 (13.51)	43 (58.11)	18 (24.32)	3 (4.05)	0	3.81	0.715	สูง

ตารางที่ 4.1 สภาพของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน (ต่อ)

สภาพของระบบการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
8.3 หน่วยงานมีการใช้ จ่ายงบประมาณอย่างมี ประสิทธิภาพ	11 (14.86)	34 (45.95)	24 (32.43)	5 (6.76)	0	3.69	0.810	สูง
8.4 ในภาพรวมการ บริหารงบประมาณเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	12 (16.22)	33 (44.59)	28 (37.84)	1 (1.35)	0	3.76	0.737	สูง
ในภาพรวมการบริหาร จัดการทั้ง 8 ด้าน ของ หน่วยงาน ได้แก่ การ กำหนดนโยบาย การ วางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การ จัดการกำลังคน การ ประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	7 (9.46)	40 (54.05)	27 (36.49)	0	0	3.73	0.626	สูง

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าในภาพรวมการบริหารจัดการทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.73$) คือ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.70$) ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการอำนวยการ ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการรายงานและการงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$) อยู่ในระดับสูง ยกเว้นการจัดการกำลังคนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$)

ตารางที่ 4.2 ระดับสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ระดับของสภาพปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ (1.00 – 2.33)	1	1.35
ระดับกลาง (2.34 – 3.67)	30	40.54
ระดับสูง (3.68 – 5.00)	43	58.11
รวม	74	100
$\bar{X} = 3.71$ $SD = 0.510$ $Min = 2.15$ $Max = 4.96$		

จากตารางที่ 4.2 แสดงการจัดระดับสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมพบว่า อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 58.11 ระดับกลาง ร้อยละ 40.54 ระดับต่ำ ร้อยละ 1.35 แสดงว่าระดับสภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

4.1.2 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นการประเมินปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลมีปัญหายู่ระดับใด

ตารางที่ 4.3 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ปัญหา	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1.ด้านการกำหนดนโยบาย								
1.1 กำหนดนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนโดยรวม	29 (39.19)	35 (47.30)	10 (13.51)	0	0	4.26	0.684	สูง
1.2 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	28 (37.84)	33 (44.59)	13 (17.57)	0	0	4.20	0.721	สูง
1.3 ในภาพรวมการกำหนดนโยบายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	29 (39.19)	34 (45.95)	11 (14.86)	0	0	4.24	0.699	สูง

ตารางที่ 4.3 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ปัญหา	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2. ด้านการวางแผน								
2.1 วางแผนสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน	27 (36.49)	37 (50.00)	10 (13.51)	0	0	4.23	0.673	สูง
2.2 การวางแผนปฏิบัติงานชัดเจนและต่อเนื่อง	29 (39.19)	34 (45.95)	11 (14.86)	0	0	4.24	0.699	สูง
2.3 ในภาพรวมการบริหารจัดการด้านการวางแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	30 (40.45)	33 (44.59)	10 (13.51)	1 (1.35)	0	4.24	0.737	สูง
3. ด้านการจัดองค์การ								
3.1 จัดโครงสร้างองค์การได้อย่างเหมาะสมและมีเอกภาพ	28 (37.84)	31 (41.89)	13 (17.57)	1 (1.35)	1 (1.35)	4.14	0.849	สูง
3.2 สำนัก/กองกำหนดหน้าที่การงานและสายการบังคับบัญชาอย่างชัดเจน	30 (40.54)	32 (43.24)	10 (13.51)	1 (1.35)	1 (1.35)	4.20	0.827	สูง
3.3 ในภาพรวมการจัดองค์การของสำนัก/กองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	39 (52.70)	23 (31.08)	11 (14.86)	0	1 (1.35)	4.34	0.832	สูง
4. ด้านการอำนวยความสะดวก								
4.1 บุคลากรของสำนัก/กองปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	27 (36.49)	36 (48.65)	11 (14.86)	0	0	4.22	0.688	สูง

ตารางที่ 4.3 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ปัญหา	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
4.2 หัวหน้างานมี ความสามารถในการนำ ทีมงานปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	28 (37.84)	37 (50.00)	9 (12.16)	0	0	4.26	0.663	สูง
4.3 ในภาพรวมการ อำนาจการของสำนัก/กอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	29 (39.19)	38 (51.35)	7 (9.46)	0	0	4.30	0.635	สูง
5. ด้านการจัดการกำลังคน								
5.1 สำนัก/กองคัดเลือก ผู้ปฏิบัติงานได้อย่าง เหมาะสมกับตนเอง	28 (37.84)	30 (40.54)	15 (20.27)	1 (1.35)	0	4.15	0.788	สูง
5.2 สำนัก/กองมีการ พัฒนาบุคลากรและ ประเมินผลบุคลากรอย่าง สม่ำเสมอ	31 (41.89)	25 (33.78)	18 (24.32)	0	0	4.18	0.800	สูง
5.3 ในภาพรวมการ จัดการกำลังคนของสำนัก/ กองเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	28 (37.84)	30 (40.54)	14 (18.92)	2 (2.70)	0	4.14	0.816	สูง
6. ด้านการประสานงาน								
6.1 ความขัดแย้งของ บุคลากรในหน่วยงานมี น้อยมาก	20 (27.03)	30 (40.54)	12 (16.22)	4 (5.41)	8 (10.81)	3.68	1.240	สูง
6.2 หน่วยงานได้มีการ ประสานงานภายในและ ภายนอกตลอดเวลา	24 (32.43)	40 (54.05)	9 (12.16)	1 (1.35)	0	4.18	0.690	สูง

ตารางที่ 4.3 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ปัญหา	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6.3 ในภาพรวมการ ประสานงานของหน่วยงาน เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ	25 (33.78)	42 (56.76)	7 (9.46)	0	0	4.24	0.615	สูง
7. ด้านการรายงาน								
7.1 หน่วยงานได้ ตรวจสอบและควบคุม มาตรฐานการปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ	29 (39.19)	36 (48.65)	8 (10.81)	1 (1.35)	0	4.26	0.703	สูง
7.2 หน่วยงานได้ รายงานผลการดำเนินงาน ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็น ระยะ ๆ	33 (44.59)	32 (43.24)	8 (10.81)	1 (1.35)	0	4.31	0.720	สูง
7.3 ในภาพรวมการ ประสานงานของหน่วยงาน เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ	33 (44.59)	34 (45.95)	7 (9.46)	0	0	4.35	0.650	สูง
8. ด้านการงบประมาณ								
8.1 หน่วยงานมีการ วางแผนงบประมาณที่ ชัดเจน	35 (47.30)	35 (47.30)	4 (5.41)	0	0	4.42	0.59	สูง
8.2 หน่วยงานมีการ ควบคุมกำกับงบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ	26 (35.14)	42 (56.76)	6 (8.11)	0	0	4.27	0.604	สูง
8.3 หน่วยงานมีการใช้ จ่ายงบประมาณอย่างมี ประสิทธิภาพ	29 (39.19)	36 (48.65)	8 (10.81)	1 (1.35)	0	4.26	0.703	สูง

ตารางที่ 4.3 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ปัญหา	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
8.4 ในภาพรวมการบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	26 (35.14)	41 (55.41)	7 (9.46)	0	0	4.26	0.621	สูง
ในภาพรวมปัญหาการบริหารจัดการทั้ง 8 ด้านของหน่วยงาน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดการ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงานและการงบประมาณ อยู่ในระดับสูง	29 (39.19)	39 (52.70)	6 (8.11)	0	0	4.31	0.618	สูง

จากตารางที่ 4.3 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการวางแผน ด้านการจัดการ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน ด้านการรายงานและด้านการงบประมาณ แสดงว่า ระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีปัญหา

ตารางที่ 4.4 ระดับปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ระดับปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ	0	0.00
ระดับกลาง	12	16.22
ระดับสูง	62	83.78
รวม	74	100
$\bar{X} = 4.23$ $SD = 0.518$ $Min = 3.00$ $Max = 5.00$		

จากตารางที่ 4.4 เป็นการจัตระดับปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม พบว่า มีปัญหาาระดับสูง ร้อยละ 83.78 ปัญหาาระดับปานกลาง ร้อยละ 16.22 แสดงว่าระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีปัญหา

ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านที่ 1 เมืองอยู่ดี								
1.1 เมืองมีระเบียบคนมีวินัย								
1. เทศบาลมีการส่งเสริมให้คนในเมืองมีวินัย	13 (17.57)	35 (47.30)	21 (28.38)	5 (6.76)	0	3.76	0.824	สูง
2. การจัดระเบียบเมืองหรือส่งเสริมให้เมืองมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	8 (10.81)	39 (52.70)	23 (31.08)	4 (5.41)	0	3.69	0.739	สูง
3. เทศบาลมีการจัดทำผังเมืองรวมด้วยตนเอง	6 (8.11)	37 (50.00)	27 (36.49)	3 (4.05)	1 (1.35)	3.59	0.757	สูง
1.2 คนมีสุขภาพอนามัยที่ดี								
4. เทศบาลมีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่คนทุกวัย	18 (24.32)	45 (60.81)	11 (14.86)	0	0	4.09	0.623	สูง
5. เทศบาลมีการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคโดยเฉพาะเรื่องอาหารและน้ำดื่ม	21 (28.38)	35 (47.30)	17 (22.97)	1 (1.35)	0	4.03	0.758	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6. เทศบาลมี มาตรการดำเนินการ เพื่อควบคุมกิจการ สถานประกอบการให้ ปลอดภัยได้มาตรฐาน ตามที่ กฎหมายกำหนด	18 (24.32)	41 (55.41)	15 (20.27)	0	0	4.04	0.671	สูง
7. เทศบาลมีการ ดำเนินการป้องกันและ ควบคุมโรคติดต่อ	18 (24.32)	46 (62.16)	10 (13.51)	0	0	4.11	0.610	สูง
8. เทศบาลมีการ สร้างโอกาส หรือ ช่องทางให้ประชาชน เข้าถึงการบริการด้าน สุขภาพ	22 (29.73)	37 (50.00)	15 (20.27)	0	0	4.09	0.706	สูง
1.3 คนมีการศึกษา								
9. เทศบาลมีการ ส่งเสริมการศึกษาเรียน รู้ในระบบโรงเรียน	23 (31.08)	35 (47.30)	14 (18.92)	2 (2.70)	0	4.07	0.782	สูง
10. เทศบาลมีการ ส่งเสริมการศึกษา เรียนรู้นอกระบบ โรงเรียนและตาม อัยาศัย	11 (14.86)	37 (50.00)	23 (31.08)	3 (4.05)	0	3.76	0.755	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1.4 ความมั่นคงและปลอดภัยใน								
11. เทศบาลมีการนำเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในเมือง	10 (13.51)	36 (48.65)	26 (35.14)	2 (2.70)	0	3.73	0.727	สูง
12. เทศบาลมีการเตรียมการในการรับมือหรือการป้องกันภัยต่างๆ เช่น อุบัติภัย อัคคีภัย จากการก่อการร้าย และ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ	20 (27.03)	32 (43.24)	22 (29.73)	0	0	3.97	0.758	สูง
13. เทศบาลมีความพยายามในการลดการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรในเมือง	10 (13.51)	40 (54.05)	22 (29.73)	2 (2.70)	0	3.78	0.707	สูง
14 เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่คนในเมือง	15 (20.27)	33 (44.59)	24 (32.43)	2 (2.70)	0	3.82	0.783	สูง
15 เทศบาลมีการดำเนินการหรือร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาและสารเสพติด	16 (21.62)	39 (52.70)	17 (22.97)	2 (2.70)	0	3.93	0.746	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1.5 โครงสร้าง								
16. เทศบาลมีการพัฒนาการบริการพื้นฐานที่อยู่ใน ครอบคลุม ความรับผิดชอบของเทศบาล ออกสู่ประชาชนอยู่เมืองพอและทั่วถึง	15 (20.27)	43 (58.11)	16 (21.62)	0	0	3.99	0.652	สูง
1.6 การจัดสวัสดิการสำหรับผู้ด้อยโอกาส								
17. เทศบาลมีการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อการสงเคราะห์คุ้มครองป้องกันและพัฒนากลุ่มผู้ประสบปัญหาทางสังคมทุกกลุ่มเป้าหมาย (เด็ก สตรี ครอบครัว ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเร่ร่อน)	16 (21.62)	47 (63.51)	10 (13.51)	1 (1.35)	0	4.05	0.639	สูง
1.7 เศรษฐกิจพัฒนาและพึ่งพาตนเองได้อย่างพอเพียง								
18. เทศบาลมีการส่งเสริมโอกาสในการสร้างรายได้ หรืออาชีพ โดยเน้นการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ	12 (16.22)	45 (60.81)	14 (18.92)	3 (4.05)	0	3.89	0.713	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านที่ 2 คนมีสุข								
2.1 ความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของเมือง								
19. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักและภาคภูมิใจในเมืองของตน	8 (10.81)	44 (59.46)	17 (22.97)	5 (6.76)	0	3.74	0.741	สูง
2.2 ประชาชนเข้มแข็ง								
20. เทศบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลุ่มหรือองค์กรชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ	15 (20.27)	34 (45.95)	23 (31.08)	2 (2.70)	0	3.84	0.777	สูง
2.3 สังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร								
21. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อสร้างความเอื้ออาทร อาหาร และความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นในสังคม	8 (10.81)	45 (60.81)	17 (22.97)	4 (5.41)	0	3.77	0.713	สูง
22. เทศบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุนความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว	12 (16.22)	43 (58.11)	15 (20.27)	4 (5.41)	0	3.85	0.753	สูง
2.4 เมืองมีชีวิตชีวา								
23. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมและจริยธรรม	12 (16.22)	40 (54.05)	17 (22.97)	5 (6.76)	0	3.80	0.793	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
24. เทศบาลมีการจัดกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสม แก่คนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	13 (17.57)	45 (60.81)	12 (16.22)	4 (5.41)	0	3.91	0.743	สูง

ด้านที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน

3.1 การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25. เทศบาลมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์/หรือความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติและ ชีวภาพที่มีอยู่ในเมืองอย่างสมดุล	15 (20.27)	38 (51.35)	20 (27.03)	1 (1.35)	0	3.91	0.725	สูง
26. เทศบาลมีการส่งเสริมการสร้างความรู้ ความ เข้าใจ และสร้างจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมให้แก่ ประชาชนทุกกลุ่ม	17 (22.97)	40 (54.05)	15 (20.27)	2 (2.70)	0	3.97	0.740	สูง
27. เทศบาลมีการเผยแพร่หรือรายงาน สถานการณ์ด้านคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน	13 (17.57)	39 (52.70)	21 (28.38)	1 (1.35)	0	3.86	0.709	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
3.2 การจัดการ								
28. เทศบาลส่งเสริม การฟื้นฟูและสืบสาน สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	16 (21.62)	40 (54.05)	16 (21.62)	2 (2.70)	0	3.95	0.738	สูง
29. เทศบาลมีความ พยายามในการเพิ่มพื้นที่ สีเขียวใน เมืองที่เอื้อต่อ การใช้ประโยชน์ได้จริง และกระจายทั่วถึงชุมชน	10 (13.51)	41 (55.41)	19 (25.68)	4 (5.41)	0	3.77	0.750	สูง
3.3 การป้องกันและจัดการมลพิษ								
30. เทศบาลมีการใช้ มาตรการทางกฎหมาย ในการ ควบคุมการ ปล่อยมลพิษจาก แหล่งกำเนิด ได้แก่ บ้านเรือน ชุมชน และ สถานประกอบการ	13 (17.57)	42 (56.76)	16 (21.62)	3 (4.05)	0	3.88	0.739	สูง
31. เทศบาลมีการ ส่งเสริมให้ประชาชนลด การผลิตขยะ	16 (21.62)	41 (55.41)	14 (18.92)	3 (4.05)	0	3.95	0.757	สูง
32. เทศบาลมีการ ดำเนินการเพื่อลด ปริมาณขยะก่อนนำไป กำจัด	17 (22.97)	41 (55.41)	15 (20.27)	1 (1.35)	0	4.00	0.702	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
33. เทศบาลมีการจัดการขยะอันตราย	20 (27.03)	34 (45.95)	20 (27.03)	0	0	4.00	0.740	สูง
34. เทศบาลมีความพยายามในการบำบัดน้ำเสียจาก คร้วเรือนและชุมชนก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ	16 (21.62)	42 (56.76)	13 (17.57)	3 (4.05)	0	3.96	0.748	สูง

ด้านที่ 4 ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา

4.1 การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร

35. เทศบาลสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกระดับ	15 (20.27)	41 (55.41)	16 (21.62)	2 (2.70)	0	3.93	0.728	สูง
36. เทศบาลมีการเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีระหว่างบุคลากร ทุกระดับภายในองค์กรเทศบาล	15 (20.27)	40 (54.05)	16 (21.62)	3 (4.05)	0	3.91	0.762	สูง
37. เทศบาลีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานแก่บุคลากร	14 (18.92)	40 (54.05)	19 (25.68)	1 (1.35)	0	3.91	0.706	สูง

4.3 การพัฒนาระบบการทำงาน

38. เทศบาลมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีด้านการ บริการ (Service Mind) แก่บุคลากร	16 (21.62)	38 (51.35)	19 (25.68)	1 (1.35)	0	3.93	0.728	สูง
---	---------------	---------------	---------------	-------------	---	------	-------	-----

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
39. เทศบาลมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร	17 (22.97)	37 (50.00)	15 (20.27)	4 (5.41)	1 (1.35)	3.88	0.875	สูง
40. เทศบาลมีการปรับปรุง/หรือพัฒนาโครงสร้าง/และ/หรือระบบการบริหารภายในองค์กรให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ	10 (13.51)	46 (62.16)	16 (21.62)	2 (2.70)	0	3.86	0.669	สูง

4.4 พัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสารในองค์กร

41. เทศบาลมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบง่ายต่อการใช้งานจริง	10 (13.51)	44 (59.46)	18 (24.32)	2 (2.70)	0	3.84	0.683	สูง
42. เทศบาลมีการพัฒนาระบบสื่อสารภายในองค์กรเพื่อให้บุคลากรทุกระดับสามารถเข้าถึงและใช้งานได้ง่าย	12 (16.22)	41 (55.41)	16 (21.62)	5 (6.76)	0	3.81	0.788	สูง

4.5 พัฒนาระบบติดตามและประเมินผล

43. เทศบาลมีการพัฒนาระบบ/กลไก/เครื่องมือเพื่อการติดตามประเมินผลสำเร็จของกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการ	12 (16.22)	44 (59.46)	16 (21.62)	2 (2.70)	0	3.89	0.694	สูง
---	---------------	---------------	---------------	-------------	---	------	-------	-----

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านที่ 5 การบริหารจัดการที่ดี								
5.1 หลักนิติธรรม								
44. เทศบาลได้ใช้ มาตรการทางกฎหมาย เป็นเครื่องมือในการ จัดการหรือแก้ไขปัญหา เฉพาะของเมือง	14 (18.92)	41 (55.41)	17 (22.97)	2 (2.70)	0	3.91	0.725	สูง
5.2 หลักคุณธรรม								
45. เทศบาลมีการ จัดระบบหรือใช้ มาตรการพวงกฎหมาย มาเป็นเครื่องมือในการ จัดการหรือแก้ไข ปัญหา เฉพาะของเมือง	11 (14.86)	46 (62.16)	15 (20.27)	2 (2.70)	0	3.89	0.674	สูง
46. เทศบาลมีการ เตรียมความพร้อมเพื่อ รับการตรวจสอบจาก สังคม	22 (29.73)	37 (50.00)	13 (17.57)	2 (2.70)	0	4.07	0.764	สูง
5.3 หลักความรับผิดชอบ								
47. เทศบาลมีการ พัฒนาช่องทางหรือกลไก ในการรับเรื่องร้องเรียน การสอบถามและการ แจ้งเหตุต่างๆ	27 (36.49)	28 (37.84)	19 (25.68)	0	0	4.11	0.786	สูง

ตารางที่ 4.5 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ	ระดับการประเมิน					\bar{X}	SD	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
48. เทศบาลให้ ความสำคัญกับการ ติดตามผลกระทบหรือ รับฟังเสียงของประชาชน หลังจากการดำเนิน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ของเทศบาล	19 (25.68)	37 (50.00)	14 (18.92)	4 (5.41)	0	3.96	0.818	สูง

5.4 หลักการมีส่วนร่วม

49. เทศบาลสนับสนุน การมีส่วนร่วมของ ประชาชน และภาคีอื่น ๆ ในการวางแผนพัฒนา เทศบาลและนำความ ต้องการของประชาชน และภาคีอื่น ๆ บรรจุลง ในแผนพัฒนา	18 (24.32)	40 (54.05)	12 (16.22)	4 (5.41)	0	3.97	0.793	สูง
50. เทศบาลสนับสนุน การมีส่วนร่วมของ ประชาชน และภาคีอื่น ๆ ในการดำเนินกิจการ ต่าง ๆ ของเทศบาล	17 (22.97)	44 (59.46)	9 (12.16)	4 (5.41)	0	4.00	0.759	สูง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับสูงทุกองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.6 ระดับของกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

ระดับของกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ	0	0.00
ระดับกลาง	16	21.62
ระดับสูง	58	78.28
รวม	74	100
$\bar{X} = 3.91$ $SD = 0.55$ $Min = 2.58$ $Max = 5.00$		

จากตารางที่ 4.6 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 78.28 ระดับกลาง ร้อยละ 21.62

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

ปัจจัย	กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่	
	r	p-value
สภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	0.674	0.000*
ด้านการกำหนดนโยบาย	0.563	0.000*
ด้านการวางแผน	0.580	0.000*
ด้านการจัดองค์การ	0.526	0.000*
ด้านการอำนวยการ	0.555	0.000*
ด้านการจัดการกำลังคน	0.396	0.000*
ด้านการประสานงาน	0.414	0.000*
ด้านการรายงาน	0.517	0.000*
ด้านการงบประมาณ	0.626	0.000*
ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	0.384	0.001*
ด้านการกำหนดนโยบาย	0.235	0.044*
ด้านการวางแผน	0.376	0.001*

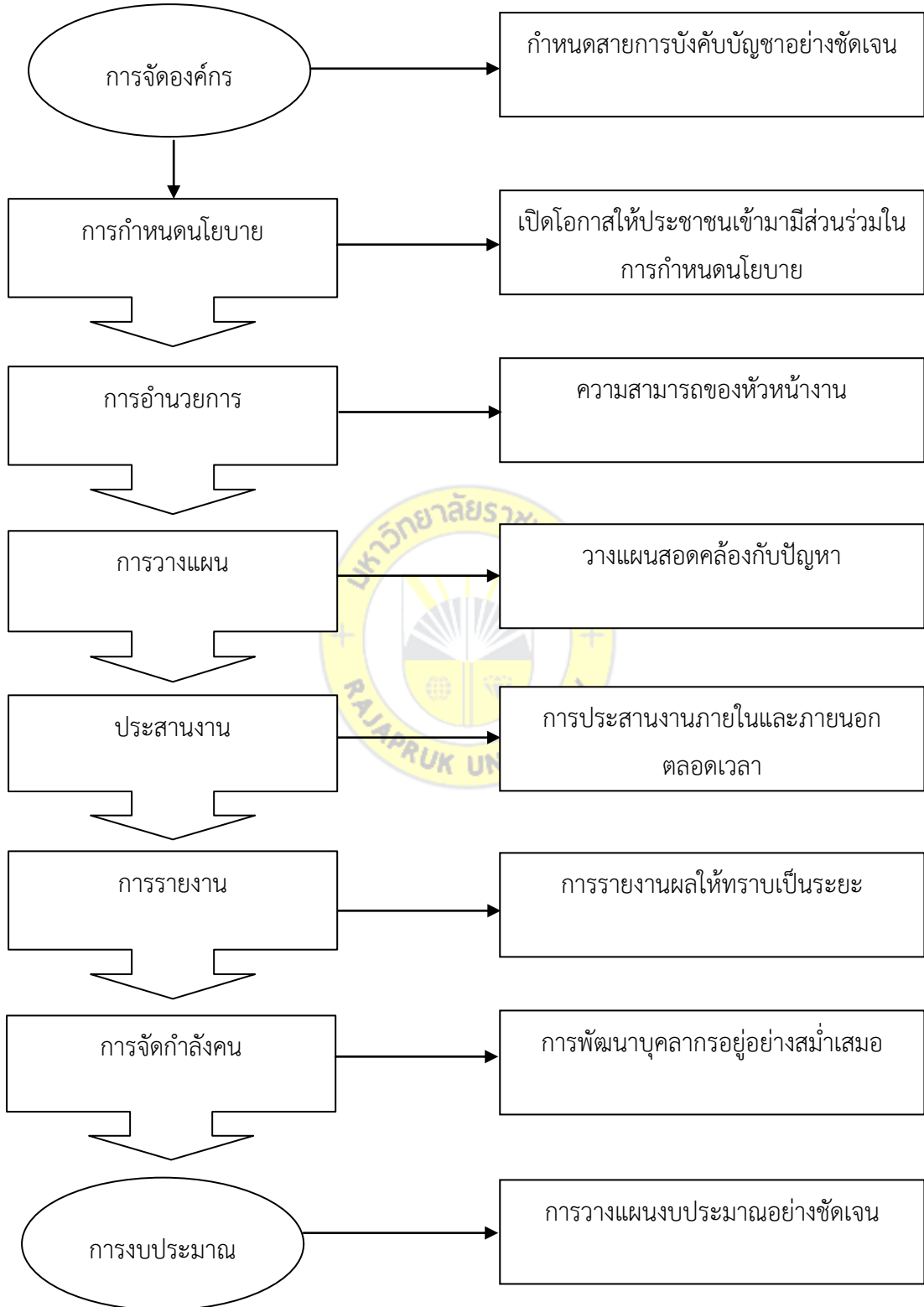
ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม
กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

ปัจจัย	กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่	
	r	p-value
ด้านการจัดองค์การ	0.370	0.001*
ด้านการอำนวยความสะดวก	0.367	0.001*
ด้านการจัดการกำลังคน	0.236	0.043*
ด้านการประสานงาน	0.273	0.019*
ด้านการรายงาน	0.296	0.010*
ด้านการงบประมาณ	0.329	0.004*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) = 0.976 แสดงว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่เป็นการยอมรับสมมติฐาน ข้อที่ 1.5.1 ปัจจัยของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

(ร่าง) รูปแบบระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

(ร่าง) รูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล (ฉบับที่ 3)

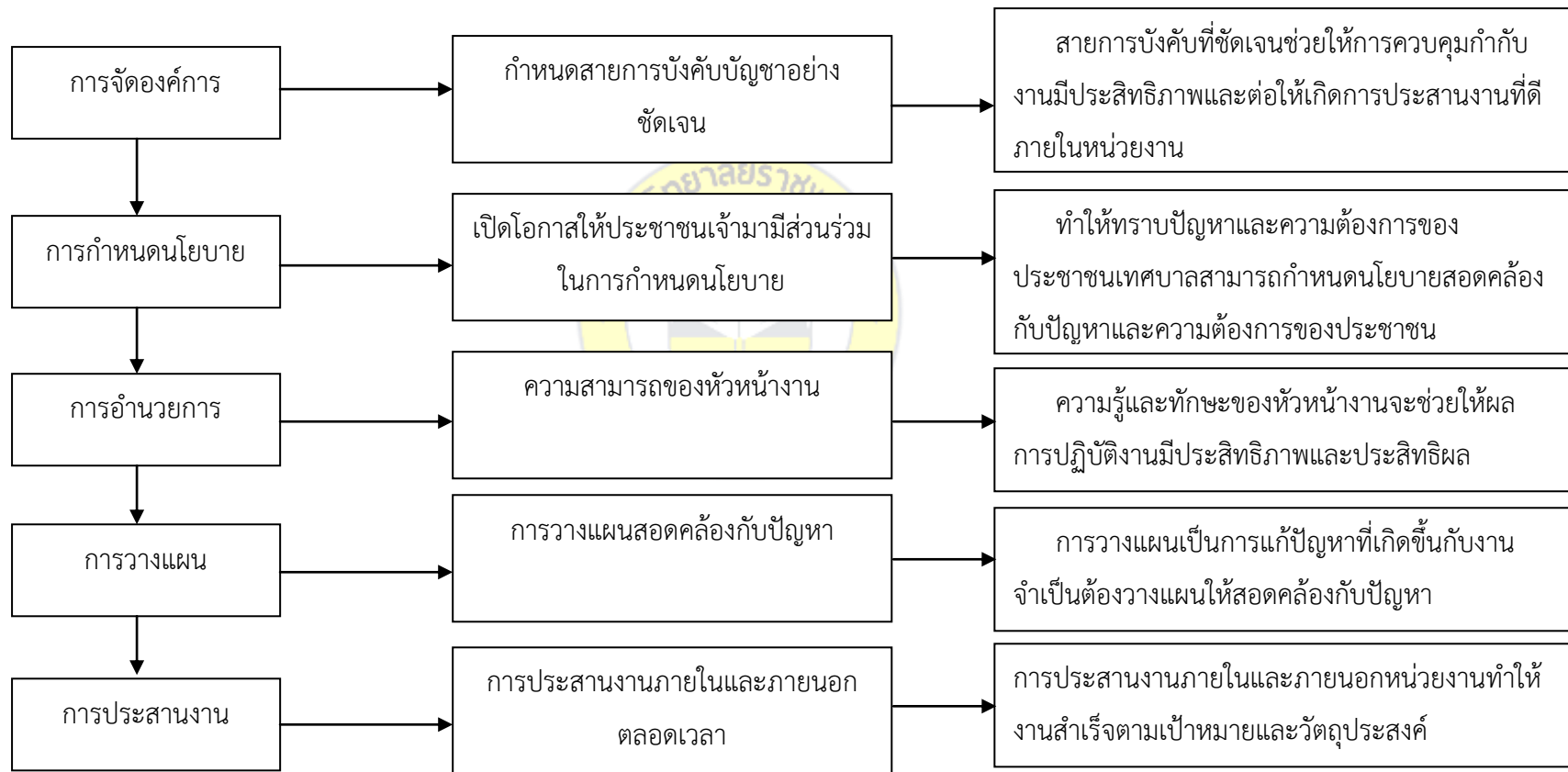
จากการประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน สรุปว่า เห็นด้วยกับร่างรูปแบบการจัดการ
อนามัยสิ่งแวดล้อมทั้งร่าง 1 และร่าง 2 โดยให้เหตุผลว่าได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์จาก
ผู้บริหารเทศบาล ระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมกิจกรรมที่สำคัญที่สุดคือการจัดการกำลังคน
เนื่องจากกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถจะช่วยขับเคลื่อนให้งานอนามัยสิ่งแวดล้อมบรรลุตาม
วัตถุประสงค์กิจกรรมที่สำคัญ รองลงมา คือ การวางแผนงบประมาณอย่างชัดเจน ช่วยทำให้การ
ดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่เป็นรูปแบบการ
จัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลมีความเหมาะสมดีเนื่องจากการพัฒนาเมืองน่าอยู่เป็น
ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชนเมือง

(ร่าง) รูปแบบระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ผลการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสำนักสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลนครนนทบุรีและกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครปากเกร็ด, เทศบาลเมืองบางกรวย, เทศบาลเมืองบางบัวทอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

5.1 ผลการวิจัย

5.1.1 สภาพปัจจุบันของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.70$) ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการอำนวยการ ($\bar{X} = 3.73$) ด้านประสานงาน ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการรายงาน ($\bar{X} = 3.86$) และด้านการงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$) อยู่ในระดับสูง ยกเว้นการจัดการกำลังคนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$)

5.1.2 ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ทั้ง 8 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีปัญหาในระดับสูง เช่นกัน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 4.34$) ด้านการอำนวยการ ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการจัดการกำลังคน ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการรายงาน ($\bar{X} = 4.35$) และด้านการงบประมาณ ($\bar{X} = 4.26$) แสดงว่าระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีปัญหา

5.1.3 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 78.28 ปานกลาง ร้อยละ 21.62 เมื่อพิจารณา องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีการพัฒนาในระดับสูง ได้แก่ เมืองอยู่ดี ($\bar{X} = 3.90$) คนมีความสุข ($\bar{X} = 3.81$) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ($\bar{X} = 3.92$) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา ($\bar{X} = 3.88$) การบริหารจัดการที่ดี ($\bar{X} = 3.98$)

5.1.4 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมกับรูปแบบการจัดการเมืองน่าอยู่ สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) = 0.976 แสดงว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เป็นการยอมรับสมมติฐาน ที่ว่าปัจจัยของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับ

กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ สภาพปัจจัยและปัญหาของระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

5.1.5 ศักยภาพของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านงบประมาณอยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านการจัดการกำลังคนอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.6 รูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล พบว่า กระบวนการจัดการที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการกำลังคน เนื่องจากกำลังคนที่มีความรู้สามารถทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนงานประมาณอย่างชัดเจนช่วยให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เป็นรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล เนื่องจากองค์ประกอบของเมืองน่าอยู่เป็นภารกิจของเทศบาลที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และการพัฒนาเมืองน่าอยู่เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชนเมือง

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล จังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ปัญหาของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล โดยรวมมีปัญหาในระดับสูง ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีปัญหาในระดับสูง คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการจัดองค์กร ($\bar{X} = 4.34$) ด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการจัดการกำลังคน ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการรายงาน ($\bar{X} = 4.35$) ด้านการงบประมาณ ($\bar{X} = 4.26$) สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ ทับเที่ยง และคณะได้ศึกษาเรื่องการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม พบว่า เทศบาลมากกว่า ร้อยละ 50 มีปัญหามากใน 3 เรื่อง คือ การกำหนดนโยบาย การดำเนินงานเมืองน่าอยู่ให้ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากรในการจัดการเหตุรำคาญ

5.2.2 กระบวนการจัดการที่สำคัญที่สุด คือ ด้านการจัดการกำลังคน เนื่องจากกำลังคนที่ปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะในงานอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมให้บรรลุวัตถุประสงค์

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมควรเน้นที่การพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ มีทักษะการสื่อสารกับผู้รับผิดชอบงาน และการให้บริการประชาชน มีทักษะการรวมพลังของชุมชนเพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งทักษะในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ศึกษาปัญหาในการจัดการขยะของเทศบาลซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญของงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2550). **รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.**
- กรอบแนวคิดและเกณฑ์ประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนเอกสารประมวลโครงการตัวอย่างที่ดี จาก 40 เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประจำปี พ.ศ. 2550 มูลนิธิสิ่งแวดล้อมไทย.
- จรรุวรรณ ทองไพบูลย์ และคณะ. (2555). **การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในประเทศไทย.** วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ปีที่ 38 ฉบับที่ 1.
- दनัย บวนเกียรติกุล และคณะ. (พ.ศ.2558). **การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนา.** วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1.
- เทศบาลนครนนทบุรี. (2558). **รายงานประจำปี 2558.** (ออนไลน์) www.dbd.go.th สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2558.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2545). **การจัดการ.** กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- ธงไชย ไชยสิริยะสวัสดิ์ และคณะ. (2550). **ศึกษารูปแบบการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี.** วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2548). **การจัดการสมัยใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์เซ็นทรัลเอ็กเพรส.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยศรีอเนนธ์การพิมพ์.** เขตพระนคร กรุงเทพฯ.
- วิเชียร ชิวพิมาย. (2539). **การนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.**
- สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ. (2554). **เมื่อนำอยู่โดยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : เทศบาลเมืองลพบุรี** วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อม. ปีที่ 14 ฉบับที่ 1.
- เสนาะ ดิยาวี. (2544). **หลักการบริหาร.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โสภารวรรณ จิรนิวัติชัย และคณะ. (2551). **การพัฒนาแบบการจัดการบริการอาชีวอนามัยในหน่วยบริการปฐมภูมิ.** ระบบฐานข้อมูล อวช. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

- Bardo, J.W. and Hardman J.J. Urban Sociology. (1982). **A Systematic introduction**. U.S.A.: F.E. Peacock Publisher.
- Bloom, B.S. (1959). **Toxonomy of educational objectives handbook 1: Cognitive**. New York: David Mckay.
- Brown, W. B. and Moberg D. J. (1980). **Organization Theory and Management: A Macro Approach**. New York: John Wiley and Sons.
- Keevea, Peter J. (1988). **Model and Model Building. Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbook**. Oxford: Pergamon Press.
- Stoner. A.F. and Wankel, C. (1986). **Management**. 3rd ed. New Delhi: Prentice-Hill Private.

ภาคผนวก

แบบสอบถามงานวิจัย**เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี**

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันและปัญหาระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1. ผู้บริหารเทศบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี
2. ข้าราชการประจำตำแหน่งผู้บริหาร ได้แก่ ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล
3. ข้าราชการประจำระดับ ผู้อำนวยการสำนัก/กอง
4. ข้าราชการหัวหน้าส่วนงาน/หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้าฝ่าย

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ

คณะวิทยาศาสตร์สาธารณสุข

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

รายการ	สภาพปัจจุบัน					ความคาดหวัง				
	ระดับการประเมิน					ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ในภาพรวมการบริหารจัดการทั้ง 8 ด้าน ของหน่วยงาน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การจัดการกำลังคน การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ										

ส่วนที่ 2

กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

โปรดทำเครื่องหมาย x ลงในช่องระดับการประเมินตามความคิดเห็นของท่าน

รายการ		ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านที่ 1 เมืองอยู่ดี 1.1 เมืองมี ระเบียบคนมี วินัย	1. เทศบาลมีการส่งเสริมให้คนในเมืองมีวินัย					
	2. การจัดระเบียบเมืองหรือส่งเสริมให้เมืองมีความเป็น ระเบียบเรียบร้อย					
	3. เทศบาลมีการจัดทำผังเมืองรวมด้วยตนเอง					
1.2 คนมีสุขภาพ อนามัยที่ดี	4. เทศบาลมีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่คนทุกวัย					
	5. เทศบาลมีการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะเรื่องอาหารและน้ำดื่ม					
	6. เทศบาลมีมาตรการดำเนินการเพื่อควบคุมกิจการ สถานประกอบการให้ปลอดภัยได้มาตรฐานตามที่ กฎหมายกำหนด					
	7. เทศบาลมีการดำเนินการป้องกันและควบคุม โรคติดต่อ					
	8. เทศบาลมีการสร้างโอกาสหรือช่องทางให้ประชาชน เข้าถึงการบริการด้านสุขภาพ					
1.3 คนมี การศึกษา	9. เทศบาลมีการส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ในระบบ โรงเรียน					
	10. เทศบาลมีการส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้นอกระบบ โรงเรียนและตามอัธยาศัย					

กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ		ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.4 ความมั่นคง และปลอดภัย ในชีวิตและ ทรัพย์สิน	11. เทศบาลมีการนำเทคโนโลยีหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในเมือง					
	12. เทศบาลมีการเตรียมการในการรับมือหรือการ ป้องกันภัยต่าง ๆ เช่น อุบัติภัย อัคคีภัยจากการก่อ การร้าย และภัยพิบัติทางธรรมชาติ					
	13. เทศบาลมีความพยายามในการลดการเกิด อุบัติเหตุจากการจราจรในเมือง					
	14. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่คนในเมือง					
	15. เทศบาลมีการดำเนินการหรือร่วมดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาและสารเสพติด					
1.5 โครงสร้าง พื้นฐานครบครัน และครอบคลุม	16. เทศบาลมีการพัฒนาการบริการพื้นฐานที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของเทศบาลออกสู่ประชาชนอยู่เมือง พอและทั่วถึง					
1.6 การจัด สวัสดิการสำหรับ ผู้ด้อยโอกาส	17. เทศบาลมีการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อการ สงเคราะห์คุ้มครองป้องกันและพัฒนากลุ่ม ผู้ประสบ ปัญหาทางสังคมทุกกลุ่มเป้าหมาย (เด็ก สตรี ครอบครัว ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเร่ร่อน)					
1.7 เศรษฐกิจ พัฒนาและพึ่งพา ตนเองได้อย่าง พอเพียง	18. เทศบาลมีการส่งเสริมโอกาสในการสร้างรายได้ หรืออาชีพโดยเน้นการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ					

กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ		ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านที่ 2 คนมีสุข 2.1 ความภาคภูมิใจใน อัตลักษณ์ของเมือง	19. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักและภาคภูมิใจในเมืองของตน					
	2.2 ประชาชนเข้มแข็ง	20. เทศบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้เกิดกลุ่มหรือองค์กรชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ				
	2.3 สังคมอบอุ่นและเอื้ออาทร	21. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อสร้างความเอื้ออาทรและความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นในสังคม				
ด้านที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 3.1 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	22. เทศบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุนความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว					
	2.4 เมืองมีชีวิตชีวา	23. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมและจริยธรรม				
	24. เทศบาลมีการจัดกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมแก่คนทุกเพศ ทุกวัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
	25. เทศบาลมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและ/หรือความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ในเมืองอย่างสมดุล					
ด้านที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 3.1 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	26. เทศบาลมีการส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม					
	27. เทศบาลมีการเผยแพร่หรือรายงาน สถานการณ์ด้านคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน					

กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ		ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น	28. เทศบาลส่งเสริมการฟื้นฟูและสืบสานศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
	29. เทศบาลมีความพยายามในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ได้จริง และกระจายทั่วถึงชุมชน					
3.3 การป้องกันและจัดการมลพิษ	30. เทศบาลมีการใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด ได้แก่ บ้านเรือน ชุมชน และสถานประกอบการ					
	31. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนลดการผลิตขยะ					
	32. เทศบาลมีการดำเนินการเพื่อลดปริมาณขยะก่อนนำไปกำจัด					
	33. เทศบาลมีการจัดการขยะอันตราย					
	34. เทศบาลมีความพยายามในการบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนและชุมชนก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ					
ด้านที่ 4 ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา	35. เทศบาลสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกระดับ					
	4.1 การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร	36. เทศบาลมีการเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีระหว่างบุคลากร ทุกระดับภายในองค์กรเทศบาล				

กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ		ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4.2 การพัฒนาจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีของบุคลากร	37. เทศบาลีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานแก่บุคลากร					
4.3 การพัฒนาระบบการทำงาน	38. เทศบาลมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีด้านการบริการ (Service Mind) แก่บุคลากร					
	39. เทศบาลมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร					
	40. เทศบาลมีการปรับปรุง/หรือพัฒนาโครงสร้าง/และ/หรือระบบการบริหารภายในองค์กรให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ					
4.4 พัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสารในองค์กร	41. เทศบาลมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบง่ายต่อการใช้งานจริง					
	42. เทศบาลมีการพัฒนาระบบสื่อสารภายในองค์กรเพื่อให้บุคลากรทุกระดับสามารถเข้าถึงและใช้งานได้โดยง่าย					
4.5 พัฒนาระบบติดตาม และประเมินผล	43. เทศบาลมีการพัฒนาระบบ/กลไก/เครื่องมือเพื่อการติดตามประเมินผลสำเร็จของกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการ					
ด้านที่ 5 การบริหารจัดการที่ดี	44. เทศบาลได้ใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะของเมือง					
5.1 หลักนิติธรรม						
5.2 หลักคุณธรรม	45. เทศบาลมีการจัดระบบหรือใช้มาตรการพวกกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะของเมือง					

กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ (ต่อ)

รายการ		ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	46. เทศบาลมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจสอบจาก สตง					
5.3 หลักความรับผิดชอบ	47. เทศบาลมีการพัฒนาช่องทางหรือกลไกในการรับเรื่องร้องเรียนการสอบถามและการแจ้งเหตุต่าง ๆ					
	48. เทศบาลให้ความสำคัญกับการติดตามผลกระทบหรือรับฟังเสียงของประชาชนหลังจากการดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของเทศบาล					
5.4 หลักการมีส่วนร่วม	49. เทศบาลสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีอื่น ๆ ในการวางแผนพัฒนาเทศบาลและนำความต้องการของประชาชนและภาคีอื่น ๆ บรรจุลงในแผนพัฒนา					
	50. เทศบาลสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีอื่น ๆ ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล					

ภาคผนวก ข

ประเด็นการสนทนาสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. ท่านเห็นด้วยกับร่างรูปแบบระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม (ร่าง 1) เหตุผล
2. กิจกรรมใดที่คิดว่าสำคัญที่สุด เหตุผล
3. กิจกรรมที่สำคัญรองลงมาคืออะไร เหตุผล
4. การใช้กระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่เป็นรูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ประวัติผู้เขียน

นายพลศักดิ์ พุ่มวิเศษ

- การศึกษา** ว.ทบ (สุขาภิบาล) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหิดล)
 น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 C.P.H (Env.H) University of the Philippines, Manila
 M.P.H (Env.H) Loma Linda University, California, U.S.A.
- การฝึกอบรม** Certificate in Health Services Administration, Leed University ประเทศ
 อังกฤษ Cert. in Public Reform and Health Reform ประเทศนิวซีแลนด์
 ประกาศนียบัตร นักบริหารการแพทย์และสาธารณสุขระดับสูง รุ่นที่ 3 พ.ศ. 2530
 กระทรวงสาธารณสุข
- การทำงาน** - อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 - สาธารณสุขอำเภอเมืองชุมพร
 - หัวหน้าฝ่ายแผนงานและประเมินผล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร
 - ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิชาการและบริการสาธารณสุข จังหวัดนราธิวาส
 พังงา และชุมพร
 - ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดยะลา
 - ผู้อำนวยการ ส่วนพัฒนาบุคลากร สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
 - รองผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
 - ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
- ปัจจุบัน** - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์สาธารณสุข
 มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์